МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЛТАВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

ПОЛТАВА 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
24 червня 2026 р. № 13

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора університету
24 червня 2026 р. № 251

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЛТАВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

ПОЛТАВА 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (далі – Положення) є основним нормативним документом, що регламентує організацію освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (далі – Університет).

1.2. **Освітній процес** в Університеті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

1.2.1. Мета освітнього процесу в Університеті полягає у підготовці конкурентоспроможних фахівців, забезпеченні розвитку та набутті ними необхідних загальних та фахових компетентностей відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій, а також створення можливостей для особистісного розвитку.

1.2.2. Освітній процес в Університеті ґрунтується на таких засадах та принципах:

- студентоорієнтований підхід;
- взаємна повага і партнерство між учасниками освітнього процесу;
- автономія та самоврядування Університету у прийнятті самостійних рішень щодо організації освітнього процесу, визначенні форм і методів навчання;
- забезпечення якісної освіти та якості освітньої діяльності;
- ефективне використання людського потенціалу, матеріальних, фінансових та інших ресурсів;
- академічна мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних (педагогічних) працівників;
- функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- формування довіри до Університету у споживачів освітніх послуг, роботодавців, закладів вищої освіти України та зарубіжних країн;
- інтеграція з ринком праці;
- незалежність від політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- розмежування прав, повноважень і відповідальності засновника (засновників), державних органів та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить заклад вищої освіти, органів управління закладу вищої освіти та його структурних підрозділів;
- поєднання колегіальних та єдиноначальних засад.

1.2.3. Освітній процес організовується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчально-методичної бази Університету, потреб стейкголдерів, можливостей сучасних інформаційних

технологій навчання та націлений на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, академічної та професійної мобільності, швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці.

1.3. Основним напрямом освітньої діяльності Університету є підготовка за трьома рівнями вищої освіти (бакалаврським, магістерським, освітньо-науковим) висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців для підприємств усіх форм власності, установ і організацій, органів державної влади та управління; утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей, створення умов для реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей.

1.3.1. Додатковими напрямами освітньої діяльності в Університеті є:

- професійний розвиток і підвищення кваліфікації осіб із вищою освітою усіх рівнів;
- навчання іноземців;
- надання послуг лабораторій Університету;
- надання послуг із підготовки до вступу на навчання для вступників;
- підготовка за робітничими професіями;
- курси цільового призначення
- тощо.

1.4. Організація освітнього процесу здійснюється структурними підрозділами Університету (навчально-науковими інститутами, факультетами, кафедрами, центрами, відділами, бібліотекою тощо).

1.4.1. Організація освітнього процесу в Університеті здійснюється відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система** (далі – ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система грунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

1.4.2. **Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи** (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни становить не менше 10 годин для першого (бакалаврського) рівня, не менше 8 годин для другого (магістерського) рівня та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за денною або дуальною формою здобуття вищої освіти. Розрахункове навчальне навантаження здобувача вищої освіти протягом одного навчального року за денною або дуальною формою здобуття вищої освіти становить 60 кредитів ЄКТС.

1.5. Мовою викладання в Університеті є державна мова. Застосування мов

в Університеті визначається законами України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та «Про освіту». Університет має право прийняти рішення про викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів англійською мовою, за умови що усі здобувачі вищої освіти, які вивчають відповідні дисципліни, володіють англійською мовою. У разі якщо є письмове звернення від одного чи більше студентів, Університет забезпечує переклад державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою Університет може утворювати окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, або розробляти індивідуальні програми. При цьому Університет забезпечує вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається Університетом.

1.6. Університет надає здобувачам вищої освіти можливість користуватися навчальними приміщеннями, бібліотекою, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених Правилами внутрішнього трудового розпорядку Полтавського державного аграрного університету.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Організація освітнього процесу в Університеті базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», нормативних актах Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, стандартах вищої освіти спеціальностей, професійних стандартах, Статуті Полтавського державного аграрного університету та інших нормативних документах Університету.

2.2. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності встановлюють вичерпний перелік вимог, обов’язкових для виконання Університетом та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії.

2.2.1. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності визначають:

1) кадрові вимоги до працівників, які мають визначену освітню та / або професійну кваліфікацію;

2) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають змогу її ідентифікувати (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, та з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами);

3) інші вимоги, передбачені Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

2.2.2. Перелік галузей знань та спеціальностей розробляється на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти і затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері

освіти і науки. Перелік галузей знань та спеціальностей розробляється з метою впорядкування освітніх програм, диференціації вимог до них, забезпечення порівнянності документів про вищу освіту, планування підготовки фахівців та збирання статистичних даних щодо вищої освіти.

2.2.3. Університет самостійно розробляє і затверджує освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти. Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів (за наявності), якщо інше не передбачено законодавством.

2.3. Стандарти вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

2.3.1. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти, результатів навчання за відповідними спеціальностями.

2.3.2. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти за відповідною спеціальністю (для третього рівня вищої освіти - обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми);

2) мінімальний обсяг практичної підготовки для освітньо-професійних програм;

3) опис предметної області, що містить:

інформацію про об’єкт (об’єкти) вивчення та/або діяльності;

теоретичний зміст;

методи, методики та технології, необхідні для практичного використання;

інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності;

4) вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;

5) перелік обов’язкових компетентностей випускника;

6) форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти;

7) додаткові вимоги та обмеження (за наявності) для міждисциплінарних освітніх програм;

8) вимоги законодавства та/або професійних стандартів, необхідні для здобуття відповідних професійних кваліфікацій (за наявності).

2.3.3. У Стандартах вищої освіти спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, також визначаються назви відповідних освітніх програм та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти за такими програмами, сформульований у термінах програмних результатів навчання, а також можуть міститися інші вимоги, передбачені директивами Європейського Союзу або міжнародними зобов’язаннями України чи відповідно до них, додаткові вимоги до правил

прийому на навчання, зокрема, щодо здобутої освіти, структури освітньої програми, організації освітнього процесу та атестації здобувачів вищої освіти.

2.4. На підставі відповідної освітньої програми Університет розробляє навчальний план, що визначає обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання. Освітній компонент є структурованою одиницею навчального плану (навчальна дисципліна, курсова робота (проєкт), практика, науково-дослідна робота, підготовка та складання атестаційного екзамену / ЄДКІ / підготовка та захист кваліфікаційної роботи тощо), що має чіткий і зрозумілий перелік результатів навчання, відповідні критерії оцінювання та визначену кількість кредитів ЄКТС.

2.5. На основі навчального плану у визначеному Університетом порядку для кожного здобувача вищої освіти розробляється та затверджується індивідуальний навчальний план на кожний рік навчання відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

3. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Учасниками освітнього процесу в Університеті є: наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Університеті; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітніх програмах; інші працівники Університету. До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

Науково-педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи в Університеті провадять навчальну, методичну, наукову та організаційну діяльність.

Педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи в Університеті провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

Наукові працівники - це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність науково-педагогічних працівників регулюється законодавством про наукову і науково-технічну та інноваційну діяльність.

3.2. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники Університету мають право:

–на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;

–на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;

–на захист професійної честі та гідності;

–брати участь в управлінні Університетом, у тому числі обирати та бути обраним до вищого органу громадського самоврядування, вченої ради Університету чи його структурного підрозділу;

–обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість освітнього процесу;

–на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами Університету, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;

–безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів закладу вищої освіти;

–на захист права інтелектуальної власності;

–на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п’ять років;

–брати участь в об’єднаннях громадян;

–на соціальне та пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку.

Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти мають також інші права, передбачені законодавством і Статутом ПДАУ. На науково-педагогічних і наукових працівників Університету поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

3.3. Обов’язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники Університету зобов’язані:

–забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);

–підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

–дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в Університеті, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

–дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності цінностей, принципів і правил академічної доброчесності та забезпечувати їх дотримання здобувачами вищої освіти;

–розвивати в осіб, які навчаються в Університеті, самостійність, ініціативу, творчі здібності;

–дотримуватися Статуту ПДАУ, законів, інших нормативно-правових актів.

3.4. Особи, які навчаються в Університеті

Особами, які навчаються в Університеті, є: здобувачі вищої освіти; інші особи, які навчаються в Університеті.

Здобувачами вищої освіти є:

1) студент - особа, зарахована до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня бакалавра чи магістра;

2) аспірант - особа, зарахована до Університету для здобуття ступеня доктора філософії.

До інших осіб, які навчаються в Університеті, належить:

1) слухач - особа, яка навчається на підготовчому відділенні Університету, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти.

3.5. Права осіб, які навчаються в Університеті

Особи, які навчаються в Університеті, мають право на:

–вибір форми здобуття освіти з числа запропонованих Університетом форм здобуття освіти за відповідними освітніми програмами;

–безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

–трудову діяльність у позанавчальний час (крім здобувачів вищої освіти вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, яким присвоєно військове або спеціальне звання);

–додаткову оплачувану відпустку у зв’язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;

–безоплатне користування бібліотеками, музеями, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами Університету;

–безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров’я (для осіб з особливими освітніми потребами);

–користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами Університету у порядку, передбаченому закладом вищої освіти;

–забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;

–участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;

–участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

–участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

–внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

–участь у громадських об’єднаннях;

–участь у діяльності органів громадського самоврядування і колегіальних органів управління Університету та його структурних підрозділів, органів студентського самоврядування;

–вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти;

–навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови здобуття тільки однієї кваліфікації вищої освіти за кожним рівнем за кошти державного (місцевого) бюджету;

–академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

–зарахування освітніх компонентів і кредитів ЄКТС унаслідок визнання Університетом результатів навчання, здобутих за освітніми програмами фахової передвищої та вищої освіти, результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, результатів виконання програм внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, в інших випадках відповідно до законодавства;

–отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;

–зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі здобуття освіти у закладах вищої освіти, аспірантурі, інтернатурі, резидентурі, за умови сплати страхових внесків;

–академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

–участь у формуванні індивідуального навчального плану;

–моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

–захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

–безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

–канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

–отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

–оскарження дій органів управління Університету та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

–спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Університету відповідно до медико-соціальних показань за

наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;

–зміну строку навчання за освітньою програмою. Строк навчання здобувача вищої освіти за освітньою (міждисциплінарною освітньою) програмою може бути скорочено не більше ніж на 25 % протягом строку навчання з обов'язковим своєчасним і успішним проходженням усіх контрольних заходів (крім визнання результатів попередньої формальної освіти);

Особи, які навчаються в Університеті за денною формою здобуття освіти за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку,

а також отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

3.6. Обов'язки осіб, які навчаються в Університеті

Особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані:

–дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;

–дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

–виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

–виконувати вимоги індивідуального навчального плану та досягати визначених освітньою програмою результатів навчання.

4. РІВНІ, СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ. ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Підготовка фахівців з вищою освітою в Університеті здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння

методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4.2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного освітнього ступеня вищої освіти:

- бакалавр;
- магістр;
- доктор філософії.

4.3. **Бакалавр** – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 240 кредитів ЄКТС.

4.3.1. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

4.3.2. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

4.4. **Магістр** – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

4.4.1. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов’язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

4.4.2. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра / освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста / ступеня магістра.

4.4.3. Ступінь магістра ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти або освітнього ступеня молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за відповідною спеціальністю і присуджується Університетом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми, обсяг якої у випадку, якщо ступінь магістра ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти, становить 360 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня магістра ветеринарного спрямування на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

4.5. **Доктор філософії** – це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

4.5.1. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

4.5.2. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 60 кредитів ЄКТС.

4.6. **Кваліфікація** – визнана Університетом або іншим суб'єктом освітньої діяльності у сфері вищої освіти та засвідчена документом про вищу освіту сукупність визначених освітньою програмою та здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Кваліфікація професійна – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності (зокрема Університетом), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дають змогу виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

4.7. Здобувачі вищої освіти в Університеті мають право на навчання (здобуття вищої освіти) за такими формами:

1) інституційна – очна (денна), заочна, дистанційна;

2) дуальна.

4.7.1. **Очна (денна) форма здобуття освіти** – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року. Здобувачі вищої освіти зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини.

4.7.2. **Заочна форма здобуття освіти** – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Така форма здобуття вищої освіти здійснюється без відриву від виробництва з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

4.7.3. **Дистанційна форма здобуття освіти** – це індивідуалізований процес здобуття вищої освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-

педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4.7.4. **Дуальна форма здобуття освіти** – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає поєднання навчання в Університеті з навчанням на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для оволодіння програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок та набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Порядок підготовки майбутніх фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття вищої освіти визначається Положенням про дуальну форму здобуття вищої освіти у Полтавському державному аграрному університеті.

5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. Освітня діяльність в Університеті на різних рівнях освіти здійснюється за відповідними освітніми програмами.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою цілей та результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може передбачати єдину спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Освітня програма створюється з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій, стандарту вищої освіти для відповідної спеціальності кожного рівня. У межах однієї спеціальності Університет може реалізовувати декілька освітніх програм. Освітні програми можуть спільно реалізовувати декілька навчально-наукових інститутів / факультетів.

За предметним полем освітні програми можуть відповідати одній предметній області або бути міждисциплінарними.

5.2. Проєкт освітньої програми розробляється робочою групою з розроблення освітньої програми відповідно до Методичних рекомендацій з розроблення освітньої програми І-ІІІ рівнів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті, до складу якої входять члени групи забезпечення освітньої програми, здобувачі вищої освіти, внутрішні та зовнішні стейкголдери. Головою робочої групи є гарант освітньої програми.

Проєкт освітньої програми мають послідовно розглянути:

- кафедра, відповідальна за реалізацію освітньої програми, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на розгляд ради з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми);

- рада з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми), яка здійснює перевірку збалансованості та реалістичності проєкту освітньої програми, раціональності розподілу кредитів, повноти документального забезпечення та відповідності освітньої програми відповідному стандарту вищої освіти спеціальності, нормативно-правовим

документам, місії та стратегії розвитку Університету. Після цього Проєкт освітньої програми розміщується на офіційному сайті Університету для громадського обговорення протягом місяця.

Упродовж п’яти робочих днів після закінчення терміну громадського обговорення робоча група з розроблення освітньої програми аналізує пропозиції, що надійшли від стейкголдерів, і за потреби вносить зміни до Проєкту освітньої програми. На сайті Університету після завершення громадського обговорення проєктів освітніх програм оприлюднюється зведена таблиця пропозицій стейкголдерів.

Після цього освітню програму послідовно мають розглянути:

- кафедра, відповідальна за реалізацію освітньої програми, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на розгляд ради з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми);

- рада з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми), яка здійснює перевірку відповідності внесених змін певному стандарту вищої освіти, нормативно-правовим документам, місії та стратегії Університету. Позитивне рішення ради з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми) є підставою для передачі матеріалів на розгляд вченої ради навчально-наукового інституту / факультету;

- вчена рада навчально-наукового інституту / факультету, яка оцінює відповідність освітньої програми всім вимогам, що висуваються до освітніх програм Університету. Висновок про ухвалення освітньої програми вченою радою навчально-наукового інституту / факультету є рекомендаційним для вченої ради Університету;

- вчена рада Університету.

Освітня програма затверджується рішенням вченої ради Університету і вводиться в дію наказом ректора.

5.3. Із метою забезпечення якості освітньої програми не рідше одного разу на рік відбувається її перегляд. Підставами для перегляду та оновлення освітньої програми можуть бути:

- пропозиції учасників освітнього процесу;

- пропозиції випускників, роботодавців та інших стейкголдерів;

- результати моніторингу;

- зміни, що відбулися у науковому професійному полі, на ринку праці та / або освітніх послуг;

- об’єктивні зміни інфраструктури, інших ресурсних умов, що впливають на реалізацію освітньої програми;

- результати зовнішнього оцінювання якості освітньої програми, зокрема акредитаційна експертиза;

- затвердження / оновлення стандарту вищої освіти спеціальності, в межах якої реалізується освітня програма, та/або професійного стандарту тощо. Перегляд та оновлення освітньої програми може відбуватися:

- з ініціативи та пропозицій гаранта освітньої програми / кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми / вченої ради навчально-наукового інституту / факультету;

- з ініціативи і пропозицій органів студентського самоврядування різних рівнів;

- у разі зміни стратегії (програми) розвитку Університету.

5.4. При перегляді та оновленні освітньої програми до неї застосовуються процедури затвердження, аналогічні до процедур для нових освітніх програм.

5.5. У разі змін / оновлення стандарту вищої освіти спеціальності / професійного стандарту, необхідності урахування результатів акредитаційної експертизи, зокрема усунення суттєвих недоліків, виявлених під час акредитаційних процедур, проєкт освітньої програми не проходить громадського обговорення і схвалюється / затверджується відповідно до п. 5.2.

У разі виникнення виняткових обставин, що потребують невідкладного реагування з метою забезпечення відповідності освітньої програми чинним нормативно-правовим або організаційно-розпорядчим документам, може бути застосована спрощена процедура внесення змін, без процедур, передбачених для перегляду програми. У такому випадку, зміни до затвердженої освітньої програми, затверджуються вченою радою Університету на підставі рішення комісії з питань освітньої діяльності.

5.6. Загальне управління освітньою програмою здійснює група забезпечення освітньої програми, яку очолює гарант освітньої програми.

Група забезпечення освітньої програми – група науково-педагогічних, педагогічних та/або наукових працівників, для яких Університет є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітньої програми на певному рівні вищої освіти, особисто беруть участь в освітньому процесі та відповідають кваліфікаційним і кадровим вимогам до провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Група забезпечення освітньої програми супроводжує реалізацію освітнього процесу, забезпечує виконання освітньої програми. Її склад затверджується наказом ректора на підставі подання директора навчально-наукового інституту / декана факультету на початку кожного навчального року.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний / науковий працівник, який несе відповідальність за якість освітньої програми, має вищу освіту та / або науковий ступінь та / або вчене звання за відповідною освітньою програмою.

Гарант має знати чинне законодавство України у сфері освіти і науки, матеріали Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, нормативну базу Університету та керуватися ними при здійсненні своєї діяльності.

Одна особа може одночасно бути гарантом тільки однієї освітньої програми. Гарант призначається наказом ректора за поданням директора навчально-наукового інституту / декана факультету, на основі рішення засідання кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми.

5.6.1. Права гаранта освітньої програми:

- ініціювання дострокового перегляду / оновлення та / або закриття освітньої програми;

- ініціювання рішення щодо врахування при внесенні змін до освітньої програми пропозицій учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкголдерів;

- участь у розробленні навчальних планів, робочих навчальних планів, програм практик, інших нормативних документів;

- отримання від структурних підрозділів Університету інформації про реалізацію освітньої програми;

- ініціювання та / або проведення опитувань внутрішніх і зовнішніх стейкголдерів щодо якості освітньої програми;

- участь у здійсненні контролю за якістю роботи науково-педагогічних / педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів освітньої програми;

- внесення за результатами моніторингу освітньої програми пропозицій щодо формування та зміни кадрового складу науково-педагогічних / педагогічних працівників, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів, із урахуванням освітньої та/або професійної кваліфікації, їхніх кваліфікаційних показників відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, сфери їхніх наукових інтересів, досвіду викладання та практичної роботи тощо;

- участь у засіданнях кафедр із питань кадрового забезпечення освітнього процесу з освітніх компонентів освітньої програми;

- внесення пропозиції щодо призначення чи зміни наукових керівників здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;

- участь у засіданнях екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти, які навчаються за відповідною освітньою програмою;

- внесення пропозиції щодо навчально-методичного, інформаційного, матеріально-технічного, організаційного забезпечення реалізації освітньої програми;

- внесення пропозиції щодо заохочення учасників освітнього процесу, які беруть участь у реалізації освітньої програми та її акредитації;

- підвищення професійної кваліфікації та розвиток менеджерських компетентностей шляхом участі у тренінгах, семінарах і в заходах організованого навчання для гарантів освітніх програм;

- тощо.

5.6.2. Обов’язки гаранта освітньої програми:

- участь у керівництві щодо реалізації освітньої програми;

- координація роботи із розроблення / перегляду / оновлення освітньої програми, навчального плану та навчально-методичного забезпечення її освітніх компонентів;

- забезпечення відповідності змісту освітньої програми стандарту вищої освіти спеціальності, а в разі його відсутності – відповідності програмних результатів навчання дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня;

- забезпечення моніторингу і періодичного перегляду освітньої програми з урахуванням пропозицій внутрішніх і зовнішніх стейкголдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також позитивного досвіду реалізації аналогічних вітчизняних та іноземних

програм з метою забезпечення якісної реалізації освітньої програми, її удосконалення та актуалізації;

- контроль забезпечення освітньої програми необхідними інформаційними, матеріально-технічними ресурсами, навчально-методичними матеріалами тощо та ініціювання відповідних організаційних заходів;

- формування та реалізація політики забезпечення якості освітньої діяльності на рівні освітньої програми спільно із завідувачами та науково-педагогічними / педагогічними працівниками кафедр, які здійснюють освітній процес за освітньою програмою;

- організація заходів з метою популяризації принципів і норм академічної доброчесності;

- забезпечення підготовки та проходження процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (акредитації освітньої програми);

- забезпечення підготовки Відомостей про самооцінювання освітньої програми та завантаження їх, а також інших документів щодо освітньої програми до кабінету гаранта інформаційно-комунікаційної системи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

- підготовка та подання матеріалів для внутрішньої експертизи освітньої програми;

- підготовка та подання відомостей про самооцінювання виконання постакредитаційних заходів;

- дотримання норм етичної поведінки, академічної доброчесності й запобігання виникненню конфліктних ситуацій на усіх етапах реалізації освітньої програми та вживання заходів щодо забезпечення дотримання цих норм усіма учасниками освітнього процесу;

- тощо.

5.7. Зміст освітньої програми має відповідати предметній області визначеної спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітня програма повинна мати чітку структуру; освітні компоненти включені до неї, мають становити логічну, взаємопов’язану систему і в сукупності давати можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання.

5.8. Опис освітньої програми повинен містити: назву освітньої програми; рівень вищої освіти; галузь знань (галузі знань, за потреби для міждисциплінарних освітніх програм); спеціальність (спеціальності для міждисциплінарних освітніх програм); спеціалізацію або предметну спеціальність (за наявності); опис предметної області; цілі освітньої програми; тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова); тип диплома (одиничний, спільний, подвійний) (за наявності); найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності); мову (мови) викладання; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них; вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої

освіти); компетентності та програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій); форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти; перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх логічну послідовність; можливості працевлаштування за здобутою освітою; процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння).

5.9. Міждисциплінарні освітні програми розробляються відповідно до чинного освітнього законодавства та з урахуванням додаткових вимог і обмежень для міждисциплінарних освітніх програм, які передбачені стандартами вищої освіти.

Метою запровадження міждисциплінарних ОП на вищих рівнях освіти є підготовка фахівців, які спроможні розв'язувати комплексні проблеми в умовах невизначеності, а також забезпечувати подальший розвиток наукового знання.

Міждисциплінарні освітні програми можуть створюватися на всіх рівнях вищої освіти в межах відповідної міждисциплінарної предметної області з урахуванням вимог та обмежень для міждисциплінарних освітніх програм у стандартах вищої освіти (за наявності).

Міждисциплінарна предметна область формується на перетині предметних областей кількох спеціальностей чи галузей знань. До міждисциплінарної предметної області не можуть включатися спеціальності, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання згідно з Переліком спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Зміст міждисциплінарної освітньої програми має відповідати предметній області, що визначена цими галузями, спеціальностями.

Міждисциплінарні освітні програми забезпечують: досягнення визначених ними компетентностей, зокрема з числа передбачених стандартами вищої освіти спеціальностей, що утворюють міждисциплінарну предметну область; відповідність рівню вищої освіти та кваліфікаційному рівню, визначених Національною рамкою кваліфікацій, компетентностей і результатів навчання, які дають право на присудження / присвоєння визначеної міждисциплінарною освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій).

Основними видами міждисциплінарних освітніх програм є:

- *поєднані* – міждисциплінарні предметні області яких об'єднують предметні області двох спеціальностей однієї або двох галузей знань; передбачають набуття компетентностей (результатів навчання) з обох спеціальностей, що формують міждисциплінарну предметну область. У поєднаних міждисциплінарних освітніх програмах обсяг освітніх компонентів в кредитах ЄКТС, що можуть бути співвіднесеними з відповідними спеціальностями, складає не менше 45 відсотків обсягу освітньої програми для кожної з них;

- *комбіновані* – міждисциплінарні предметні області яких формуються з вибраних складових предметних областей трьох-п'яти спеціальностей однієї чи різних галузей знань; передбачають посилений ефект від набуття як споріднених,

так і різних за змістом, але взаємодоповнювальних компетентностей (результатів навчання);

- *галузеві* – міждисциплінарні предметні області яких об'єднують предметні області всіх або частини спеціальностей однієї галузі знань; передбачають відтермінований вибір спеціальності. Університет спрямовує здобувачів вищої освіти на набуття спільних (за наявності) або споріднених за змістом компетентностей з подальшим переведенням здобувача вищої освіти на освітню програму зі спеціальності або на міждисциплінарну освітню програму іншого виду.

Міждисциплінарна освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

5.10. Міждисциплінарна освітня програма проєктується так, щоб забезпечити формування компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, з урахуванням можливості здобуття наступного рівня вищої освіти за будь-якою спеціальністю, крім тих, стандарти яких містять вимоги щодо спеціальності попереднього здобутого рівня вищої освіти.

Випускникам міждисциплінарних освітніх програм присуджується ступінь вищої освіти із зазначенням назви освітньої програми, але без зазначення в кваліфікації спеціальностей, що входять до предметної області міждисциплінарної освітньої програми.

Міждисциплінарні ОП проєктуються так, що особи, які здобули освіту за цією програмою, користуються всіма професійними правами, визначеними законодавством з урахуванням міждисциплінарного характеру здобутої освіти, та академічними правами, передбаченими для осіб, які здобули освіту такого ж рівня за галузями та спеціальностями, що формують її предметну область.

Вибір форми реалізації міждисциплінарної ОП (форми здобуття освіти) здійснюється з урахуванням обмежень, передбачених стандартами вищої освіти для відповідних спеціальностей (галузей) і рівнів освіти.

Акредитація міждисциплінарних ОП здійснюється в передбаченому законодавством порядку.

5.11. Міждисциплінарні освітні програми мають визначати загальний обсяг кредитів на вивчення освітніх компонентів вільного вибору здобувача вищої освіти (не менше 10 відсотків загального обсягу міждисциплінарної освітньої програми), а також можуть містити вибіркові блоки, орієнтовані на поглиблене вивчення об'єктів діяльності, що належать до предметних областей окремих галузей / спеціальностей міждисциплінарної предметної області, та / або відповідних методів, методик, технологій, інструментів та обладнання в межах загального обсягу вибіркових освітніх компонентів, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених міждисциплінарною освітньою програмою.

5.12. У разі позитивного рішення вченої ради Університету про відкриття ОП директор (-и) навчально-наукового (-их) інституту (-тів) / декан (-и) факультету (-тів) подають до відділу моніторингу та забезпечення якості освіти спільне подання про призначення гаранта, кафедри, відповідальної за реалізацію

освітньої програми, склад групи забезпечення освітньої програми, про що видається відповідний наказ ректора Університету.

Окрім цього, розпорядженням першого проректора на підставі спільного подання директора (-ів) навчально-наукового (-вих) інституту (-тів) / декана (-ів) факультету (-ів) затверджується склад робочої групи з розроблення освітньої програми.

Робоча група з розроблення освітньої програми у встановлені розпорядженням першого проректора терміни розробляє проєкт освітньої програми.

У процесі розроблення і затвердження міждисциплінарної ОП її погоджують кафедри, відповідальні за її реалізацію, схвалює рада з якості вищої освіти міждисциплінарної освітньої програми, вчені ради навчально-наукових інститутів / факультетів, затверджує вчена рада Університету у встановленому порядку.

5.13. На основі освітньої програми розробляється навчальний план, що визначає (у кредитах ЄКТС) перелік та обсяги освітніх компонентів, послідовність їх вивчення; форми проведення навчальних занять, їх обсяг; графік освітнього процесу; форми підсумкового контролю.

5.14. Мова (мови) викладання зазначається (-ються) в описі освітньої програми. У разі реалізації іншомовної освітньої програми повинен бути її переклад державною мовою.

5.15. Освітні програми є майновою власністю Університету, зберігаються у справах директоратів навчально-наукових інститутів / деканатів факультетів. На сайті Університету оприлюднюється інформація про освітні програми в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін і суспільства (освітня програма у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти тощо).

5.16. Моніторинг освітньої програми являє собою оцінювання відповідності освітньої програми досягненням науки у певній галузі знань, тенденціям розвитку економіки та суспільства; своєчасності змін і оновлення з урахуванням освітніх потреб здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкголдерів; спроможності здобувачів вищої освіти опанувати у повній мірі освітню програму; затребуваності на ринку праці фахівців, які здобули вищу освіту за відповідною освітньою програмою тощо.

Із метою моніторингу освітньої програми щорічно здійснюється опитування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних / педагогічних працівників, які задіяні в реалізації освітньої програми, випускників, роботодавців та інших стейкголдерів тощо. Також може проводитися внутрішня експертиза та внутрішній постакредитаційний моніторинг освітньої програми.

5.17. Перегляд та оновлення освітніх програм відбувається не рідше одного разу на рік за ініціативи і пропозицій гаранта освітньої програми / кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми / вченої ради навчально-наукового інституту / факультету; органів студентського

самоврядування різних рівнів; у разі зміни стратегії (програми) розвитку Університету тощо.

Робоча група з розроблення освітньої програми аналізує результати процедур внутрішнього / зовнішнього оцінювання якості освітньої програми; пропозиції учасників освітнього процесу і зовнішніх стейкголдерів; результати моніторингу; зміни у науковому професійному полі, на ринку праці; об'єктивні зміни інфраструктури, що впливають на реалізацію освітньої програми; затвердження / оновлення стандарту вищої освіти спеціальності, в межах якого реалізується освітня програма, та / або професійного стандарту, і на їх основі адаптує програму, щоб забезпечити її відповідність сучасним вимогам.

Оновлена освітня програма за певною спеціальністю розглядається на засіданні кафедри, що відповідає за її реалізацію, схвалюється радою з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми), вченою радою навчально-наукового інституту / факультету, на якому реалізується освітня програма, затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

У разі зміни назви освітньої програми, вона проходить затвердження як нова, а на ту, що існувала до цього, припиняється набір вступників. Після закінчення останнього курсу здобувачами вищої освіти, які були прийняті на навчання на цю освітню програму, її вилучають з переліку освітніх програм, що реалізуються в Університеті.

У випадку зміни очікуваних програмних результатів навчання (компетентностей) змінена освітня програма вважається новою, про що вносяться відповідні зміни до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Ця норма не застосовується у випадку приведення програмних результатів навчання (компетентностей) у відповідність стандарту вищої освіти або розширення програмних результатів навчання (компетентностей), або заміни програмних результатів навчання (компетентностей), крім передбачених стандартами вищої освіти в обсязі до 50 %.

5.18. Прийняття рішення щодо відкриття та закриття будь-якої освітньої програми в Університеті здійснюється за таких умов:

- дотримання принципу прозорості;
- проведення консультацій усіх зацікавлених сторін (науково-педагогічні / педагогічні працівники, адміністрація, здобувачі вищої освіти, роботодавці, стейкголдери, випускники тощо);
- здійснення оцінки зв'язку та її узгодженості з місією і стратегією розвитку Університету;
- аналіз її впливу на формування контингенту студентів за наявними в Університеті освітніми програмами;
- розгляд галузевого і регіонального контекстів;
- порівняння аналогічних освітніх програм, що діють у закордонних й українських закладах вищої освіти;
- наявності науково-педагогічних / наукових працівників, котрі відповідають кваліфікаційним і кадровим вимогам до провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, визначеним Ліцензійними умовами

провадження освітньої діяльності;

- достатності фінансових і матеріально-технічних ресурсів для її реалізації;

- здійснення оцінки ризиків та економічної доцільності;

- забезпечення відкритого розгляду освітньої програми (проєкту освітньої програми) та результатів оцінок й експертиз.

5.19. Рішення про започаткування (відкриття) освітньої програми схвалює вчена рада Університету на підставі ухвали вченої ради навчально-наукового інституту / факультету й обґрунтування потреби відкриття освітньої програми.

5.20. Рішення про закриття освітньої програми ухвалює вчена рада Університету на підставі рішення вченої ради навчально-наукового інституту / факультету або подання керівника відділу аспірантури і докторантури та затверджується наказом ректора Університету. Вилучення освітньої програми з переліку освітніх програм, що реалізуються в Університеті, може відбуватися:

- за ініціативою кафедри, відповідальної за реалізацію освітньої програми / навчально-наукового інституту / факультету, відділу аспірантури й докторантури (для третього (освітньо-наукового) рівня), у разі відмови від реалізації освітньої програми;

- за ініціативою керівництва Університету, якщо внаслідок будь-якої з процедур внутрішнього / зовнішнього оцінювання якості освітньої програми отримано висновки про її низьку якість;

- на основі перегляду освітньої програми та прийняття рішення щодо її кардинальної зміни, у разі зміни її назви.

5.21. Освітні програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, підлягають акредитації з метою їх оцінювання та освітньої діяльності за ними на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти, що здійснюється за визначеними критеріями. Акредитацію освітніх програм здійснює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Законів «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти та інших актів законодавства. Акредитаційна експертиза освітньої програми є добровільною і проводиться за ініціативи Університету.

Акредитація освітньої програми вперше проводиться, якщо на дату початку акредитаційної експертизи здобувачі вищої освіти першого року набору виконали не менше 60 % від обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи за відповідною освітньою програмою.

Наступна (чергова) акредитація проводиться упродовж останнього року строку дії сертифіката про акредитацію або протягом строку дії умовної (відкладеної) акредитації. У разі непроведення чергової акредитації до завершення строку дії сертифіката про акредитацію чи строку дії умовної (відкладеної) акредитації така акредитація проводиться у тому самому порядку, що вперше. Університет має право достроково ініціювати проведення чергової акредитації.

Сертифікат про акредитацію освітньої програми видається строком на п’ять років, сертифікат про умовну (відкладену) акредитацію – строком на один рік. Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України. Сертифікат підтверджує відповідність освітньої програми за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарту вищої освіти і дає право на видачу диплома державного зразка за цією спеціальністю.

5.22. Можуть визнаватися сертифікати (офіційні рішення) про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких наведено у Переліку іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні.

5.23. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти здійснює постакредитаційний моніторинг акредитованих ним освітніх програм на безоплатній основі. Підстави та порядок здійснення постакредитаційного моніторингу акредитованих освітніх програм визначаються «Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».

Постакредитаційний моніторинг освітньої програми передбачає оцінювання Національним агентством із забезпеченнння якості вищої освіти виконання наданих за результатами акредитації рекомендацій та / або відповідності критеріям. Постакредитаційний моніторинг проводиться на підставі рішення Національного агентства на третьому році після отримання акредитації. Постакредитаційний моніторинг може здійснюватися позачергово, але не частіше одного разу в рік, на підставі рішення Національного агентства.

У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу невиконання критеріїв, встановлених «Положенням про акредитацію освітніх програм», Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти надає роз’яснення щодо виконання таких критеріїв та / або попереджає про необхідність їх виконання і встановлює строк для усунення виявлених недоліків або припиняє дію сертифіката про акредитацію відповідної освітньої програми.

6. ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. Основними умовами доступу особи до навчання за освітньою програмою для здобуття вищої освіти на відповідному рівні (ступені) є наявність у неї документа, який засвідчує здобуття освітньої кваліфікації за попереднім рівнем (ступенем) освіти, а також проходження конкурсного відбору або відповідність конкурсним вимогам.

Для здобуття вищої освіти приймаються:

- особи, які здобули повну загальну середню освіту або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра – для

здобуття ступеня бакалавра, а також магістра ветеринарного спрямування;

- особи, які здобули ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) – для здобуття ступеня магістра;

- особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) – для здобуття ступеня доктора філософії.

Для здобуття ступеня вищої освіти за іншою спеціальністю приймаються особи, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти чи здобувають його не менше, ніж один рік та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план.

Доступ до програм, які не передбачають отримання диплома про освіту, мають особи, рівень освіти яких відповідає рівню програми, або особи, що отримають відповідний програмний рівень разом із завершенням навчання. Доступ до програм підвищення кваліфікації, мають особи з відповідним рівнем вищої освіти.

Для кожної освітньої програми можуть визначатися додаткові умови доступу.

6.2. Прийом до Університету здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому до Полтавського державного аграрного університету (далі – Правила прийому), які розробляються на підставі Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України.

Правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднюються на офіційному сайті Університету.

Організацію прийому вступників до Університету здійснює приймальна комісія, склад якої затверджується наказом ректора Університету.

6.3. Прийом на навчання для здобуття вищої освіти здійснюється за такими джерелами фінансування:

- видатки державного (за державним замовленням) та місцевих (за регіональним замовленням) бюджетів;

- кошти фізичних та/або юридичних осіб.

Державні гранти на навчання, державна допомога на навчання дітям деяких категорій осіб, що захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, можуть використовуватись для повної або часткової оплати за навчання здобувачів освіти, які навчаються за кошти фізичних осіб. Ваучери, кошти пільгових довгострокових кредитів для здобуття вищої освіти, а також гранти, які отримав заклад вищої освіти на проведення наукових досліджень (за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) можуть використовуватись для повної або часткової оплати за навчання здобувачів освіти, які навчаються за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

Прийом на навчання громадян України для здобуття ступеня доктора філософії за денною формою здобуття освіти здійснюється виключно за державним або регіональним замовленням.

6.4. Вступники приймаються на навчання на перший курс. Особам, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, освітньо-

професійний ступінь фахового молодшого бакалавра, освітній ступінь молодшого бакалавра, Університет може перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначено стандартом вищої освіти бакалавра (магістра ветеринарного спрямування) (за відсутності стандарту – не більше 60 кредитів ЄКТС). Такі особи можуть прийматись на навчання зі скороченим строком навчання. Для здобуття ступеня бакалавра (магістра ветеринарного спрямування) за іншою спеціальністю особи можуть прийматися на перший або старші курси (зокрема, зі скороченим строком навчання).

6.5. Здобувачі вищої освіти, які були відраховані або перервали навчання у зв'язку з академічною відпусткою, мають право бути поновленими для завершення навчання за цим самим освітнім рівнем (чи прирівняним до нього) за індивідуальним навчальним планом за тією самою або спорідненою в межах галузі знань спеціальністю.

6.6. Прийом на навчання здійснюється в межах ліцензованого обсягу для певного рівня вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. Ліцензований обсяг визначає максимальну сумарну кількість здобувачів вищої освіти, які можуть протягом одного календарного року (з 01 січня по 31 грудня) вступити на навчання до Університету, бути поновлені у ньому або переведені до нього з інших закладів вищої освіти для здобуття вищої освіти відповідного рівня, або за відповідною освітньою програмою.

6.7. Зарахування здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами до Університету здійснюється відповідно до законодавства.

Прийом на навчання осіб з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з Правилами прийому до Полтавського державного аграрного університету.

Університет забезпечує рівний доступ до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Університет надає освітні послуги здобувачам вищої освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та / або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

6.8. **Відрахування** здобувача вищої освіти з Університету – втрата особою статусу здобувача вищої освіти, що має наслідком припинення прав та обов'язків здобувача вищої освіти.

Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;

2) власне бажання;

3) переведення до іншого закладу освіти;

4) невиконання індивідуального навчального плану;

5) порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

6) інші випадки, передбачені законом.

Перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, визначається цим положенням із дотриманням сукупності таких вимог:

- факт невиконання індивідуального навчального плану (встановлюється за результатами підсумкового контролю або атестації здобувачів);

- відрахування у зв'язку із невиконанням індивідуального навчального плану (у частині отримання за результатами підсумкового контролю незадовільної оцінки) – можливе лише за умов, якщо здобувачу вищої освіти була надана можливість:

1) покращення результатів підсумкового контролю з відповідного освітнього компонента незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок, але здобувач вищої освіти не скористався такою можливістю або за результатами повторного проходження підсумкового контролю отримав незадовільну оцінку;

2) оскарження (апеляції) у встановленому Університетом порядку рішення, дії або бездіяльності педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, посадових осіб щодо організації і проведення підсумкового контролю, але здобувач вищої освіти не скористався такою можливістю або його скаргу було обґрунтовано відхилено;

3) здобувач вищої освіти не може бути відрахований за невиконання індивідуального навчального плану до закінчення строку підсумкового контролю поточного навчального періоду або до строку початку атестації здобувачів, якщо таке невиконання є наслідком обставин непереборної сили, що встановлено комісією Університету, створеною за участю представників органів студентського самоврядування. У випадку відрахування здобувача вищої освіти з числа осіб, які навчаються на місцях державного (регіонального) замовлення, наслідком є припинення для такої особи права продовження навчання за державним (регіональним) замовленням.

Продовження навчання таким здобувачем вищої освіти може здійснюватися за його заявою шляхом переведення на навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб. У разі неподання такої заяви, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання в Університеті.

Особі, яка відрахована з Університету у порядку, визначеному цим Положенням (крім відрахування у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньою програмою, а також у разі, якщо особа не приступила до

занять), видається академічна довідка, котра містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

6.9. **Поновлення на навчання** – відновлення статусу здобувача вищої освіти після відрахування, набуття прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

6.9.1. Особи, відраховані до завершення навчання за певною освітньою програмою, можуть бути поновлені на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до Університету, у межах ліцензованого обсягу.

Заява про поновлення на навчання розглядається протягом п'яти робочих днів, після чого заявник повинен бути письмово поінформований (у тому числі засобами електронного поштового зв'язку) про строки, порядок і умови поновлення на навчання або про причину відмови.

6.9.2. Особу може бути поновлено на навчання незалежно від причин відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти, освітньої програми, джерела фінансування за умов:

- виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму;
- позитивної оцінки результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, здатності особи успішно виконати відповідну освітню програму. Особі може бути відмовлено в поновленні на навчання, якщо встановлена негативна оцінка її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснює фахова атестаційна комісія за спеціальностями, яка утворюється та затверджується наказом ректора Університету, з числа науково-педагогічних працівників, шляхом проведення співбесіди із зазначенням позитивної/негативної оцінки;
- погодження з органами студентського самоврядування, первинною профспілковою організацією (для осіб, які є членами відповідної профспілки) в порядку, встановленому в Університеті.

Поновлення на навчання за освітньою програмою зі спеціальності, необхідної для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, здійснюється, якщо особа до відрахування навчалась за такою самою спеціальністю.

Поновлення на навчання на перший рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти забороняється. Поновлення на навчання на другий рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти осіб, відрахованих з першого року навчання, можливе за умови повного виконання ними вимог навчального плану першого року навчання відповідної освітньої програми у встановлений Університетом строк.

Поновлення на навчання може здійснюватися на освітні програми того самого рівня вищої освіти на такий самий або нижчий рік навчання, або на освітні програми нижчого рівня вищої освіти, на таку саму або іншу форму здобуття освіти.

При поновленні на навчання на освітню програму з іншої спеціальності до Університету, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти

незалежно від спеціальності, обов’язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, встановлених в рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за відповідним рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

6.9.3. Виконання особою, яка подала заяву про поновлення на навчання, вимог до вступників на відповідну освітню програму, може здійснюватися:

- до поновлення на навчання;
- не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Університетом та вступником, і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

6.9.4. Обов’язковими умовами при визнанні результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, виконання індивідуального плану наукової роботи, зарахуванні освітніх компонентів є:

- попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);
- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов’язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркових освітніх компонентів (за необхідності);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

Зарахування обов’язкових освітніх компонентів (індивідуального плану наукової роботи) або їх складників здійснюється за умови, що під час попередніх періодів навчання особа здобула передбачені освітньою програмою або аналогічні результати навчання. Як вибіркові за заявою здобувача вищої освіти зараховуються, зокрема, освітні компоненти попереднього навчання, які не зараховані як обов’язкові.

6.9.5. Особи, які поновлені на навчання, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму за державним (регіональним) замовленням та умов поновлення, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного (регіонального) замовлення у порядку, встановленому законодавством та Університетом.

Особи, які здобували вищу освіту за державним (регіональним) замовленням, і які після наданої їм в установленому порядку академічної відпустки (за медичними показниками, у зв’язку з участю в програмі академічної мобільності - якщо навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливлює виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання; у зв’язку з призовом на військову службу; у зв’язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою; у зв’язку із сімейними обставинами; у зв’язку з вагітністю та

пологами, доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку; якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, встановлених Законом України «Про відпустки»), а також особи, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їхніх сімей», після їх звільнення поновлюються на навчання в Університеті на освітні програми з тієї ж спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення.

Учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни за їх заявою поновлюються на навчання на освітні програми з тієї самої спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення незалежно від джерела фінансування їх навчання протягом попередніх періодів (до відрахування), крім передбачених законодавством випадків.

6.9.6. Наказ про поновлення на навчання видається після укладання договору про навчання між Університетом та вступником, а також договору про навчання між Університетом з фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи).

6.10. **Переведення здобувачів вищої освіти –** зміна здобувачем вищої освіти освітньої програми, форми здобуття вищої освіти, джерела фінансування здобуття вищої освіти, закладу вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення.

6.10.1. Здобувачі вищої освіти на підставі особистої заяви можуть бути переведені:

- з однієї освітньої програми на іншу;
- з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу;
- з одного джерела фінансування на інше;
- з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного замовлення.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб, переводяться за згодою особи, яка взяла на себе такі фінансові зобов’язання, з внесенням відповідних змін до договору про навчання між Університетом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу.

6.10.2. Переведення здобувачів вищої освіти (далі – переведення) здійснюється на освітні програми такого самого рівня вищої освіти, на такий самий або нижчий рік навчання з урахуванням вимог до вступників на відповідну освітню програму та аналізу результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, стосовно її здатності успішно виконати зазначену у заяві про переведення освітню програму. Особі може бути відмовлено в переведенні, якщо встановлена негативна оцінка її здатності успішно виконати відповідну освітню програму.

Переведення на нижчий рік навчання здійснюється на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб.

6.10.3. Переведення в межах Університету з однієї освітньої програми на іншу або з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу, або з одного джерела фінансування на інше здійснюється наказом ректора Університету.

6.10.4. При переведенні обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, встановлених в рік початку навчання особи за відповідним освітнім рівнем або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про переведення.

Виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму може здійснюватися до переведення або не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Університетом та вступником і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

6.10.5. Обов'язковими умовами переведення є:

- попереднє або в строк до шести місяців після переведення виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день допуску до занять не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);
- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркових освітніх компонентів (за необхідності);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

При переведенні здобувачів вищої освіти зарахування обов'язкових освітніх компонентів або їх складників здійснюється в порядку, визначеному Університетом, за умови, що під час попередніх періодів навчання особа здобула передбачені освітньою програмою або аналогічні результати навчання. Як вибіркові за заявою здобувача вищої освіти зараховуються, зокрема, освітні компоненти попередніх періодів навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

6.10.6. Наказ про переведення здобувача вищої освіти на іншу освітню програму та/або форму здобуття освіти, та/або джерело фінансування, видається після укладання договору про навчання між Університетом та вступником, а також договору про навчання між Університетом з фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку переведення на навчання за кошти такої особи).

6.10.7. Здобувач вищої освіти, якого переведено на іншу освітню програму або форму здобуття вищої освіти, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму на місця державного (регіонального) замовлення та умов переведення, може бути переведений на конкурсних засадах на вакантне місце державного (регіонального) замовлення. Переведення здобувачів вищої освіти з місць, які фінансуються за кошти

фізичних або юридичних осіб, на місця державного (регіонального) замовлення здійснюється за погодженням з органом студентського самоврядування, первинною профспілковою організацією (для осіб, які є членами відповідної профспілки) у встановленому законодавством порядку.

6.10.8. Переведення здобувачів вищої освіти з іншого закладу вищої освіти до Університету зі збереженням місця державного замовлення здійснюється за відсутності факту невиконання індивідуального навчального плану на освітню програму такої самої спеціальності (спеціалізації), такого самого рівня вищої освіти без зміни форми здобуття вищої освіти та року навчання. Здобувачі вищої освіти можуть бути переведені із збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, у якому розміщене державне замовлення, надане тим самим державним замовником, і такий заклад вищої освіти здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням за освітньою програмою тієї самої спеціальності (спеціалізації) і року навчання.

Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення здійснюється з дотриманням максимального (загального) обсягу державного замовлення в рік набору на перший рік навчання відповідного контингенту здобувачів вищої освіти в межах відповідних рівня вищої освіти, спеціальності або освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

6.10.9. Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення здійснюється в лютому та липні. Переведення здобувачів вищої освіти із збереженням місця державного замовлення менше, ніж за шість місяців до розрахункового строку завершення навчання не допускається, крім передбачених законодавством випадків.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись із збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, подає у період з 01 січня по 10 лютого (включно) або з 01 червня по 10 липня (включно) на ім’я ректора Університету заяву (у паперовій або електронній формі) про переведення з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного замовлення та отримання академічної довідки. Одержавши згоду, здобувач вищої освіти звертається з відповідною заявою до керівника закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає академічну довідку.

Протягом п’яти робочих днів заява про переведення має бути розглянута у закладі освіти, до якого бажає перевестись здобувач вищої освіти, а заявник повідомлений про умови переведення або причину відмови.

У випадку прийняття позитивного рішення щодо переведення та після виконання здобувачем вищої освіти умов переведення керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу вищої освіти, в якому він навчався раніше, впродовж семи робочих днів направляє запит щодо одержання/передачі його особової справи.

Керівник закладу вищої освіти за місцем навчання здобувача вищої освіти, отримавши запит від закладу вищої освіти, до якого переводиться

здобувач вищої освіти із збереженням місця державного замовлення, на надсилання особової справи, впродовж семи робочих днів видає наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його переведенням до іншого закладу вищої освіти із збереженням місця державного замовлення, і впродовж десяти робочих днів після видання наказу про відрахування передає або надсилає особову справу.

Керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти із збереженням місця державного замовлення, після одержання особової справи та укладання договору про навчання впродовж семи робочих днів видає наказ про переведення.

6.10.10. У разі відмови в акредитації освітньої програми, що не була акредитована раніше, або у разі закінчення дії сертифікату (рішення) про акредитацію освітньої програми та неотримання нового рішення про акредитацію освітньої програми, здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, в якому аналогічна освітня програма в межах тієї самої спеціальності акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету, відповідно до Порядку переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, до інших вищих навчальних закладів для завершення навчання за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

Обов'язок стосовно вирішення всіх питань такого переведення здобувачів вищої освіти покладається на керівника закладу вищої освіти, де навчаються здобувачі.

6.11. **Переривання навчання здобувачів вищої освіти** здійснюється шляхом надання їм академічної відпустки. Такі особи не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти.

Дія договору про навчання між вступником та Університетом, а також між Університетом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати, зупиняється на строк надання академічної відпустки.

6.11.1. Академічна відпустка може бути надана з таких причин:

- за медичними показаннями, що унеможливлюють поєднання відновлювального лікування з навчанням (у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребує тривалого відновлювального лікування); загострення хронічних захворювань або часті захворювання (понад один місяць впродовж півріччя); анатомічні дефекти, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

- у зв'язку з участю в програмі академічної мобільності - якщо навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливлює виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання;

- у зв’язку з призовом на військову службу (призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства);

- у зв’язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;

- у зв’язку із сімейними обставинами – перерва у навчанні, яка надається здобувачу вищої освіти на підставі його вмотивованої заяви на строк не більше одного року за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти;

- у зв’язку з вагітністю та пологами; доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

- якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, встановлених Законом України «Про відпустки».

6.11.2. Надання академічної відпустки здійснюється за наказом ректора Університету, у якому зазначаються причина, підстава для надання та тривалість, у тому числі посилання на тривалість відпустки, встановлену законодавством (у разі необхідності). При цьому тривалість академічної відпустки з причини, зазначеної у абзаці сьомому пункту 6.11.1 цього підрозділу, не може перевищувати тривалості соціальної відпустки, наданої відповідно до Закону України «Про відпустки», але за бажанням здобувача вищої освіти може надаватися на строк, менший за таку соціальну відпустку.

6.11.3. Для надання академічної відпустки здобувачі вищої освіти звертаються до Університету із заявою в паперовій або електронній формі, в якій зазначають причину, строк академічної відпустки, а також підставу.

До заяви додаються такі документи:

- з причин, зазначених у абзаці першому пункту 6.11.1. цього підрозділу – медичні документи, на підставі яких визначено необхідність надання академічної відпустки за медичними показаннями. Академічна відпустка за медичними показаннями здобувачам вищої освіти з числа іноземців може надаватись на підставі легалізованої (крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згода на обов’язковість яких надана у встановленому законом порядку) медичної довідки, отриманої в іноземній державі, що подається до Університету разом з нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

- з причин, зазначених у абзаці другому пункту 6.11.1. цього підрозділу – документи, що засвідчують участь здобувача вищої освіти у програмі академічної мобільності, що реалізується відповідно до законодавства;

- з причин, зазначених у абзаці четвертому пункту 6.11.1. цього підрозділу - підтверджуючий документ з місця роботи здобувача вищої освіти щодо довгострокового службового відрядження із зазначенням його строку;

- з причин, зазначених у абзаці п’ятому пункту 6.11.1. цього підрозділу – документи, які можуть підтвердити викладені у вмотивованій заяві щодо отримання академічної відпустки обставини (за наявності);

- з причин, зазначених у абзаці шостому пункту 6.11.1. цього підрозділу – один з документів: листок непрацездатності у зв'язку з вагітністю та пологами; свідоцтво про народження дитини;

- з причин, зазначених у абзаці сьомому пункту 6.11.1. цього підрозділу – медичний висновок про те, що дитина потребує домашнього догляду (до досягнення нею шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, встановлених Законом України «Про відпустки»), або інший документ, що є підставою для надання академічної відпустки за сімейними обставинами.

6.11.4. Після завершення строку переривання навчання, наданого здобувачу вищої освіти у визначеному цим Положенням порядку, особа може бути поновлена на навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

6.11.5. Допуск до освітнього процесу здобувачів вищої освіти, у яких завершився строк переривання навчання, здійснюється наказом ректора Університету на підставі заяви здобувача вищої освіти, що подана у письмовій або електронній формі не пізніше, ніж за п'ять днів до завершення строку академічної відпустки.

Здобувачі вищої освіти, які у визначений цим пунктом термін не подали документи для оформлення допуску до освітнього процесу або продовження строку академічної відпустки, відраховуються з Університету за порушення умов договору про навчання.

6.11.6. Спірні питання щодо надання або продовження строку академічної відпустки, допуску здобувача вищої освіти до освітнього процесу розглядаються за участю органів студентського самоврядування або ради здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у визначеному Університетом або в судовому порядку.

6.12. **Перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці** здійснюється для здобувачів вищої освіти усіх форм здобуття освіти, які:

- переводяться на навчання з інших закладів вищої освіти до Університету;
- навчаються в Університеті і бажають перевестися з однієї освітньої програми на іншу;
- бажають паралельно (одночасно) навчатися на декількох освітніх програмах;
- продовжують навчання після академічної відпустки або повторного навчання;
- поновлюються на навчання після відрахування зі складу здобувачів вищої освіти Університету або інших закладів вищої освіти.

6.12.1. **Порядок перезарахування освітніх компонентів.**

Перезарахування – це з'ясування відповідності змісту та обсягу освітнього компонента, раніше складеного здобувачем вищої освіти, до того, що зазначений у навчальному плані освітньої програми Полтавського державного аграрного університету.

Перезарахування освітніх компонентів за результатами їх вивчення в інших закладах освіти не зменшує терміну навчання здобувачів вищої освіти та відповідальності Університету за рівень знань випускників з усіх освітніх компонентів, передбачених навчальним планом.

Перезарахування освітніх компонентів здійснюється на підставі заяви здобувача вищої освіти на ім'я декана факультету / директора навчально-наукового інституту, академічної довідки, завіреної в установленому порядку, які зберігаються в особовій справі, або залікової книжки.

Перезарахування здобувачу вищої освіти результатів вивчення освітніх компонентів здійснюється на підставі висновку фахової атестаційної комісії за спеціальностями.

Висновок фахової атестаційної комісії про перезарахування освітніх компонентів приймається на підставі інформації із академічної довідки, наданої здобувачем вищої освіти, шляхом порівняння змісту і відповідності сформованих компетентностей та здобутих програмних результатів навчання, за умови що:

- збігаються назва, кількість годин, форми семестрового контролю освітніх компонентів;
- збігаються кількість годин, форми семестрового контролю, але назви освітніх компонентів близькі за змістом або мають несуттєву стилістичну відмінність;
- відрізняються назви освітніх компонентів, але при порівнянні їхніх освітніх програм, збігаються змістова частина та вимоги до компетентностей;
- загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення освітнього компонента відрізняється, але не менший 75 % обсягу освітнього компонента, передбаченого навчальним планом даної освітньої програми;
- декілька освітніх компонентів, які здобувач вищої освіти вивчав раніше, в сукупності відповідають одному освітньому компоненту, який передбачений навчальним планом освітньої програми в Університеті;
- один освітній компонент, який здобувач вищої освіти вивчав раніше, за змістом та обсягом відповідає кільком освітнім компонентам, які передбачені навчальним планом освітньої програми в Університеті;
- відрізняється форма семестрового контролю (екзамен, попередньо складений, може бути зарахований як залік з відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС, а залік, якщо він був оцінений за шкалою ЄКТС, може бути зарахований як екзамен з відповідною оцінкою за умови, що кількість годин (кредитів ЄКТС) на вивчення освітнього компонента є не меншою, ніж передбачено освітньою програмою).

Перезарахування освітніх компонентів з числа вибіркових навчальних дисциплін, факт опанування яких за попередній період навчання в Університеті чи інших закладах вищої освіти зафіксовано в академічній довідці, відбувається після визнання і перезарахування обов'язкових освітніх компонентів за рішенням здобувача вищої освіти при наявності відповідної відмітки в заяві.

За результатами розгляду наданих здобувачем вищої освіти заяви та академічної довідки фахова атестаційна комісія, протягом трьох робочих днів

надає висновок про можливість чи неможливість визнання та перезарахування кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи в розрізі освітніх компонентів освітньої програми, на яку відбувається поновлення / переведення, оформлюючи при цьому протокол, який передає декану факультету / директору навчально-наукового інституту.

Протокол висновку фахової атестаційної комісії про визнання та перезарахування кредитів ЄКТС є підставою декану факультету / директору навчально-наукового інституту для висновків щодо умов поновлення (переведення) на навчання здобувача вищої освіти або причиною відмови.

При перезарахуванні освітнього компонента зберігається раніше здобута позитивна оцінка навчальних досягнень здобувача вищої освіти. Якщо в академічній довідці здобувача вищої освіти оцінки виставлені лише за 4-бальною шкалою оцінювання, то їх перераховують до чинної в Університеті шкали оцінювання з використанням принципу середнього значення відповідного діапазону (табл. 1).

Здобувач вищої освіти має право відмовитися від перезарахування освітнього компонента, якщо його не влаштовує отримана раніше оцінка, та складати її як академічну різницю, про що зазначається у заяві.

При вступі до Університету на II-III курс на базі диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) перезарахування освітніх компонентів здійснюється відповідно до стандартів вищої освіти за спеціальностями та умов, визначених в освітніх програмах.

Таблиця 1

Розподіл оцінок за діапазоном середнього значення

За 100-баловою шкалою	За 4- баловою шкалою (екзамен, диференційований залік)	За 2- баловою шкалою (залік)	Рейтинг ЄКТС	За діапазоном середнього значення	
				4-баловою шкалою	2-баловою шкалою
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	95	80
82-89	4 (добре)		B	86	
74-81			C	78	
64-73	3 (задовільно)		D	69	
60-63			E	62	
35-59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX		
0-34			F		

6.12.2. Порядок визначення академічної різниці.

Академічна різниця – це розбіжність, що утворилася внаслідок відмінностей у навчальному плані освітньої програми, за якою здобувач вищої освіти навчався, і освітньою програмою за спеціальністю, за якою планує продовжити навчання.

Визначення академічної різниці з освітніх компонентів здійснюється на підставі висновку фахової атестаційної комісії.

Загальний обсяг кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, які складають академічну різницю, не повинен

перевищувати 20 кредитів ЄКТС.

Академічну різницю становлять освітні компоненти, які:

- на момент поновлення (переведення) здобувача вищої освіти ним не вивчалися;

- мали загальний обсяг кредитів ЄКТС, відведений на вивчення, менший, як правило, 75 % обсягу освітнього компонента, який передбачений навчальним планом даної освітньої програми;

- щодо яких не встановлена відповідність сформованих компетентностей та здобутих результатів навчання відповідним загальним і фаховим компетентностям та програмним результатам навчання освітньої програми, на яку відбувається поновлення (переведення).

Якщо навчальним планом за відповідною освітньою програмою передбачено складання заліку та екзамену з освітнього компонента, то до академічної різниці виноситься лише екзамен із зазначенням загального обсягу кредитів ЄКТС.

Порядок та термін ліквідації академічної різниці визначається деканатом факультету / директоратом навчально-наукового інституту. Здобувачі вищої освіти, яким визначена академічна різниця, мають скласти її у термін, визначений індивідуальним графіком складання академічної різниці до початку першої екзаменаційної сесії.

Основною формою оволодіння навчальним матеріалом під час ліквідації академічної різниці є самостійна робота. З метою сприяння підготовці до складання академічної різниці, кафедрами спільно з деканатами факультетів / директоратами навчально-наукових інститутів надається необхідна консультативно-роз’яснювальна допомога. Кафедри, за якими закріплені відповідні навчальні дисципліни, що складають академічну різницю, надають необхідні навчально-методичні вказівки та рекомендації для самостійної роботи, забезпечують достатній рівень консультативної допомоги та об’єктивний семестровий контроль результатів навчання.

Формування блоку освітніх компонентів за вибором здобувача вищої освіти, за бажанням може здійснюватися із раніше вивчених ним освітніх компонентів, що становлять академічну різницю.

Оформлення документів щодо перезарахування освітніх компонентів покладається на деканат факультету / директорат навчально-наукового інституту, до якого подано заяву на навчання.

Якщо здобувач вищої освіти не ліквідував академічну різницю у встановлені терміни, то він відраховується з Університету.

Здобувачу вищої освіти, який поновлений в Університеті, видається залікова книжка із перезарахованими освітніми компонентами з відповідними оцінками.

Особи, які мають іноземні документи про освіту повинні здійснити процедуру їх визнання та отримати свідоцтво, яким підтверджується право на продовження освіти в Україні, відповідно до Положення про Комісію з визнання здобутих в освітніх установах ступенів вищої освіти та наукових ступенів у Полтавському державному аграрному університеті.

7. СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ

7.1. Організація освітнього процесу в Університеті базується на студентоцентрованому підході.

Студентоцентризм – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей здобувачів вищої освіти, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій, в основу якої покладена знаннєва парадигма освітньої діяльності, орієнтація на отримання симбіозу знань, умінь, навичок, здатностей розв'язувати складні завдання в умовах сучасних соціальних, економічних та культурно-мистецьких викликів.

Основними ідеями студентоцентризму є:

- індивідуалізація здобувача вищої освіти як активного учасника освітнього процесу, коли відбувається самовизначення особистості, при цьому здобувач самостійно обирає шляхи реалізації поставлених завдань та несе відповідальність за власні дії та вибір;
- забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- розширення прав, обов'язків і відповідальності здобувачів вищої освіти;
- орієнтація на результат навчання для реального працевлаштування та спільна відповідальність здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних, педагогічних працівників за цей результат;
- забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж навчання;
- підвищення ролі самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу;
- використання нових підходів до навчання;
- забезпечення повноцінного проведення наукових досліджень;
- забезпечення збереження і розвитку духовно-інтелектуальних цінностей, тому важливою умовою студентоцентрованого навчання є гуманітаризація і гуманізація освіти, що дозволяє зорієнтувати на формування особистості, компетентної в різних сферах практики – в професійній галузі, у міжособистісному спілкуванні, життєдіяльності в цілому.

Основна мета студентоцентрованого навчання – створення сприятливих умов для якісного засвоєння знань, формування професійних умінь і навичок та інших компетентностей, при збереженні свобод здобувачів вищої освіти для досягнення освітніх і культурних цілей.

Студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Основними інструментами студентоцентрованого навчання в

Університеті є:

- наявність широкого поля можливостей у формуванні власних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти;
- забезпечення активної участі студентства у формуванні змісту навчання;
- ресурсна підтримка створення середовища студентоцентрованого навчання;
- доступність навчання за сучасними інтерактивними методиками;
- стимулювання академічної мобільності та її організаційно-фінансове забезпечення;
- формування потреби та заохочення соціальної активності студентства.

7.2. **Інклюзивне навчання** – система освітніх послуг, які гарантовані державою, що базується на принципі недискримінації, урахування багатоманітностей людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Інклюзивне навчання в Університеті здійснюється з метою включення здобувача вищої освіти в освітній, культурний і соціальний процеси.

Організація освітнього процесу (теоретичне навчання, поточний та семестровий контроль, практична підготовка, атестація здобувачів вищої освіти тощо), реалізація академічних прав здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами здійснюється та супроводжується відповідно до чинного законодавства, даного Положення та інших нормативних документів Університету, що регламентують навчання здобувачів вищої освіти.

Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- приведення території Університету, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил;
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу.

З метою створення належних умов для реалізації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами будівлі Університету обладнані пандусами та кнопкою виклику, кімнатою психологічного розвантаження, кімнатою для роботи психологічної служби та омбудсмена учасників освітнього процесу, кімнатами відпочинку та особистої гігієни, залою для занять з лікувальної фізкультури.

У процесі реалізації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами в Університеті забезпечується:

- навчально-організаційний супровід – допомога учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо;
- психолого-педагогічний супровід – системна діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;

- соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги при поселенні в гуртожиток, організації змістовної консультаційної всебічної допомоги для підтримки таких здобувачів вищої освіти.

Навчально-організаційний та соціальний супровід реалізується через деканати / директорати, аспірантуру і докторантуру, кураторів академічних груп та адміністрацію Університету. У разі потреби, для психолого-педагогічного супроводу залучається психологічна служба Університету, що створена з метою сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів вищої освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи вищої освіти.

Психологічна служба Університету забезпечує своєчасний та систематичний моніторинг психофізичного розвитку здобувачів вищої освіти, мотивів їхньої поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей, створення умов для саморозвитку та самовиховання, сприяє виконанню освітніх і виховних завдань Університету.

На психологічну службу покладаються такі функції:

- діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку;

- корекційно-розвиткова – система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів у здобувачів освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів освіти; надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності;

- консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу;

- просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав учасників освітнього процесу, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на хід освітнього процесу;

- соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, отримали статус переселенців, зазнали насильства тощо); ця функція реалізується також і в співпраці з омбудсменом учасників освітнього процесу.

На початку навчального року на кафедрах, відповідальних за реалізацію освітніх програм, вивчають контингент здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, які зараховані на перший курс, а також отримують інформацію з приймальної комісії Університету про наявну кількість осіб з особливими освітніми потребами, які зараховані на навчання.

В окремих випадках, з урахуванням індивідуальних характеристик здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, можливе навчання за індивідуальним графіком за наявності рекомендацій медичних установ.

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю, з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та / або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), підписується таким здобувачем освіти та затверджується ректором.

Гранична чисельність здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається відповідно до індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів вищої освіти, освітньої програми, за якою вони навчаються.

7.3. **Соціальна стипендія** виплачується здобувачам вищої освіти Університету в обов'язковому порядку та розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України, Положенням про правила призначення і виплати стипендій здобувачам вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Соціальні стипендії призначаються на підставі законів, що встановлюють державні пільги і гарантії щодо призначення соціальних стипендій для окремих категорій громадян.

Право на отримання соціальної стипендії в Університеті мають здобувачі вищої освіти, які навчаються за кошти державного бюджету, не отримують академічної стипендії та не перебувають в академічній відпустці, які за результатами навчального семестру не мають академічної заборгованості, незадовільних результатів навчання.

Особи, які вперше претендують або поновлюють право на призначення соціальної стипендії, подають до стипендіальної комісії відповідне письмове звернення із зазначенням дати та документи, що підтверджують їх право на отримання пільг та гарантій на стипендіальне забезпечення згідно з нормативно-правовими актами.

Якщо стипендіальна комісія вперше розглядає питання про призначення особі соціальної стипендії, і, при цьому, заявник має право на призначення соціальної стипендії одночасно за кількома підставами, за вільним вибором особи у письмовому зверненні зазначається тільки одна підстава для призначення тільки однієї соціальної стипендії.

Університет надає освітні послуги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами за рахунок державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

7.4. Університет на підставі письмового звернення здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних

представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, забезпечує підтримку для осіб з особливими потребами через кураторів академічних груп.

Кураторство (наставництво) – це співпраця між викладачами Університету, студентами і, за потребою – батьками студентів, які не досягли повноліття, з метою якісного налагодження освітнього процесу та швидкої адаптації молоді до системи вищої освіти. Зокрема, в частині проведення освітніх, просвітницьких, виховних, патріотичних, культурних, спортивно-оздоровчих, волонтерських та інших заходів. Обов'язковими для спільного обговорення між кураторами (наставниками) і студентами є теми академічної мобільності, академічної доброчесності, протидії булінгу і домашньому насильству, теми гендерної рівності, співпраці з органами студентського самоврядування різних рівнів, психологічною службою, бібліотекою, омбудсменом учасників освітнього процесу тощо.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

8.1. Планування освітнього процесу здійснюється на основі навчальних планів і графіку освітнього процесу. З метою конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

8.2. **Навчальний план** – це нормативний документ Університету, який розробляється на підставі освітньої програми та містить відомості про:

- галузь знань;
- спеціальність / спеціалізацію (за наявності);
- освітню програму;
- кваліфікацію;
- рівень вищої освіти;
- ступінь вищої освіти;
- форму здобуття освіти;
- нормативний термін навчання;
- графік освітнього процесу;
- зведені дані про бюджет часу;
- практику;
- атестацію;
- план навчального процесу (перелік обов'язкових освітніх компонентів, поділ бюджету навчального часу за окремими формами занять із кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом, форми і кількість семестрового контролю, розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами).

8.2.1. У структурі навчальних планів виділяють обов'язкову та вибіркову складові.

8.2.2. Обов'язкова складова навчального плану включає навчальні дисципліни, курсові роботи (проєкти), практики, науково-дослідну роботу, підготовку і проведення атестації та інші види навчального навантаження

здобувачів вищої освіти, що спрямовані на досягнення результатів навчання, які визначені освітньою програмою. Обов'язкова складова навчального плану має містити всі компоненти, опанування яких необхідне для забезпечення результатів навчання, визначених освітньою програмою.

Освітньою програмою і навчальним планом можуть бути передбачені обов'язкові освітні компоненти: підготовка та складання атестаційного екзамену (ЄДКІ), підготовка та захист кваліфікаційної роботи, які мають визначену кількість кредитів ЄКТС, чіткий і зрозумілий перелік запланованих результатів навчання, з підсумковим контролем у формі атестації.

8.2.3. Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу вищої освіти набувати додаткових різноманітних навичок, поглиблювати професійні знання у межах обраної освітньої програми та здобувати додаткові спеціальні компетентності тощо. Вона має становити не менше 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).

У межах обсягу вибіркової складової здобувач вищої освіти обирає освітні компоненти самостійно. Такий вибір не обмежується вибірковими освітніми компонентами програми, на якій він навчається.

8.2.4. Навчальні дисципліни, курсові роботи (проєкти) та практики плануються, зазвичай, в обсязі 3 і більше кредитів ЄКТС, а їх кількість на навчальний рік не перевищує 16.

8.2.5. Кількість годин аудиторних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами вищої освіти здатності навчатися автономно і становить для здобувачів денної / дистанційної форми здобуття освіти від 26 % до 66 % загального обсягу навчального часу навчальних дисциплін.

8.2.6. Навчальний план для здобувачів вищої освіти за заочною формою здобуття освіти містить перелік усіх дисциплін, що є аналогічними навчальному плану здобувачів вищої освіти за денною / дистанційною формою здобуття освіти тієї самої освітньої програми, і має меншу тривалість аудиторних занять за рахунок збільшення обсягу самостійної роботи.

8.2.7. Навчальний план розробляється гарантом освітньої програми, науково-педагогічними, педагогічними працівниками кафедри, відповідальної за реалізацію відповідної освітньої програми, працівниками деканату / директорату, на якому реалізується освітня програма, погоджується з начальником навчального відділу, затверджується вченою радою Університету, вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.3. Для організації освітнього процесу на навчальний рік складається графік освітнього процесу, який визначає календарні терміни теоретичного навчання, практичної підготовки, науково-дослідної роботи, екзаменаційних сесій, підготовки кваліфікаційної роботи, атестації здобувачів вищої освіти, канікул, а для заочної форми здобуття освіти додатково періоди настановчих занять, навчально-екзаменаційних сесій.

8.3.1. Графік освітнього процесу здобувачів вищої освіти денної / дистанційної форм здобуття освіти укладається з урахуванням таких особливостей:

- навчальний рік, крім випускних курсів, триває 12 місяців і розпочинається, як правило, з 1 вересня;
- сукупна тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій і практик упродовж навчального року (крім випускних курсів) не може бути меншою, ніж 40 тижнів, і перевищувати 44 тижні;
- тривалість канікул на навчальний рік (крім останнього року навчання за відповідною освітньою програмою) – не менше 8 тижнів, але не більше 12 тижнів;
- навчальний рік поділяється на 2 семестри (перший і другий), теоретичне навчання впродовж яких завершується екзаменаційними сесіями, під час яких виділяється час на семестровий контроль;
- навчальні, виробничі, науково-дослідні та переддипломні практики можуть проводитися як до, так і після екзаменаційних сесій;
- тривалість теоретичного навчання, як правило, становить: 15 тижнів у першому та другому семестрах (крім випускного курсу), тривалість екзаменаційної сесії становить 2-3 тижні (залежно від кількості екзаменів).

8.3.2. Графік освітнього процесу здобувачів заочної форми здобуття освіти передбачає такі етапи:

- настановча сесія, під час якої здобувачів вищої освіти ознайомлюють з основними завданнями та графіком вивчення навчальних дисциплін (освітніх компонентів), критеріями та системою оцінювання навчальних досягнень, забезпечують методичними матеріалами для виконання індивідуальних завдань тощо;
- міжсесійний період, під час якого здобувачі вищої освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, виконують контрольні завдання тощо;
- навчально-екзаменаційна сесія, під час якої здобувачі вищої освіти мають теоретичні заняття, захищають завдання, виконані у міжсесійний період, складають семестровий контроль;
- навчальна сесія, під час якої здобувачі вищої освіти мають лише теоретичні заняття;
- екзаменаційна сесія, під час якої здобувачі вищої освіти лише захищають завдання, виконані у міжсесійний період, складають семестровий контроль.

Сукупна тривалість навчальних, навчально-екзаменаційних та екзаменаційних сесій (разом із настановчою) на заочній формі здобуття освіти становить, як правило, до 30 календарних днів на рік на 1-2 курсах за освітнім ступенем бакалавра та магістра; до 40 календарних днів на рік – на 3-4 курсах за освітнім ступенем бакалавра.

При організації настановчих занять, навчальної та навчально-екзаменаційної сесії для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти враховується те, що навчальні заняття можуть плануватися, як правило, не більш, ніж на 5 днів на тиждень і не більш, ніж 8 годин на день.

8.3.3. Графік освітнього процесу (на навчальний рік) погоджується: першим проректором, проректором з науково-педагогічної роботи, начальником навчального відділу, керівником виробничої практики, деканом факультету / директором навчально-наукового інституту / завідувачем аспірантури і докторантури, затверджується вченою радою Університету, вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.4. **Робочий навчальний план** – це нормативний документ Університету, який складається на поточний навчальний рік, що конкретизує види навчальних занять, їх обсяг, форми контролю за семестрами. Робочий навчальний план на навчальний рік укладають на основі навчального плану для кожної форми здобуття освіти за курсами (роками навчання) для кожної освітньої програми. Робочий навчальний план є документом, за яким здійснюється планування освітньої діяльності.

8.4.1. Структура робочого навчального плану включає:

- дані про спеціальність, спеціалізацію (за наявності), освітню програму, ступінь вищої освіти, форму здобуття освіти, рік набору здобувачів вищої освіти;
- графік освітнього процесу;
- бюджет часу в тижнях і годинах, його розподіл за семестрами;
- розподіл навчальних занять за видами;
- обсяг годин, відведений на практику, виконання кваліфікаційної роботи та атестацію.

8.4.2. Робочий навчальний план (на навчальний рік) розробляється деканатом / директоратом / аспірантурою і докторантурою, погоджується начальником навчального відділу та затверджується вченою радою Університету, вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.4.3. Контроль за виконанням робочих навчальних планів здійснюють деканати / директорати / аспірантура і докторантура, навчальний відділ, проректор з науково-педагогічної роботи та перший проректор.

8.5. Планування і облік роботи викладачів в Університеті регламентує Положення про планування, облік і контроль виконання навчальної, наукової, методичної та організаційної роботи науково-педагогічними та педагогічними працівниками в Полтавському державному аграрному університеті. Планування навчальної роботи здійснюється на основі графіків освітнього процесу, робочих навчальних планів, кількості потоків, груп (підгруп), норм часу та іншої інформації. На підставі одержаного кафедрою запланованого навчального навантаження завідувач кафедри здійснює його розподіл між науково-педагогічними та педагогічними працівниками.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 460 годин на навчальний рік, педагогічного – 920 годин.

8.6. Робочий час науково-педагогічного / педагогічного працівника визначається Законом України «Про вищу освіту» та Кодексом законів про працю України, а також Правилами внутрішнього трудового розпорядку Полтавського державного аграрного університету.

Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Не менше 30 відсотків робочого часу науково-педагогічного працівника на навчальний рік становить наукова робота.

Педагогічні працівники можуть забезпечувати проведення до 30 відсотків навчальних занять за освітньою програмою, а також інші види навчальної роботи.

Види навчальної, наукової, методичної, організаційної роботи науково-педагогічних / педагогічних працівників Університету формуються з урахуванням рекомендованого переліку, визначеного центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням із заінтересованими державними органами. Норми часу всіх видів роботи науково-педагогічних / педагогічних працівників затверджуються вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора.

Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються Університетом за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до виконання робіт, не передбачених трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

8.7. Тривалість робочого часу науково-педагогічного / педагогічного працівника з повним обсягом обов'язків становить не більше 1548 годин на навчальний рік при середньотижневій тривалості 36 годин та змінюється залежно від кількості святкових днів та відпустки.

Графік робочого часу науково-педагогічного / педагогічного працівника визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом / графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими Індивідуальним планом роботи викладача. Науково-педагогічний / педагогічний працівник зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіку робочого часу.

8.8. **Індивідуальний план роботи викладача** (далі – Індивідуальний план) – це документ, що визначає робочий час викладача та містить перелік навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи на навчальний рік.

8.8.1. Індивідуальний план формується науково-педагогічними / педагогічними працівниками (штатними і сумісниками) в АСУ ПДАУ, розглядається і затверджується на засіданні кафедри. Після затвердження Індивідуальний план стає обов'язковим для виконання.

8.8.2. Для обліку виконання навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічні / педагогічні працівники вносять відповідні дані в АСУ ПДАУ впродовж року.

8.8.3. Науково-педагогічні / педагогічні працівники двічі за навчальний рік (по завершенню І семестру та навчального року) звітують на засіданні

кафедри про виконання навчальної роботи та один раз (в кінці навчального року) – про виконання інших видів робіт. У випадку недовиконання викладачем загального обсягу годин на навчальний рік йому можуть бути продовжені терміни його виконання, але не пізніше ніж до першого вересня поточного року, що розглядається на засіданні кафедри.

8.9. **Навчальний час здобувача вищої освіти** визначається кількістю облікових одиниць часу, що відведені для опанування освітньої програми відповідного рівня. Обліковими одиницями навчального часу здобувача вищої освіти є академічна година, навчальний день, тиждень, семестр, курс, рік.

8.9.1. **Академічна година** – облікова одиниця навчального часу для планування та обліку видів занять. Тривалість академічної години становить 40 хвилин. В Університеті, за погодженням з профспілковим комітетом Університету, аудиторні заняття проводяться у вигляді здвоєних академічних годин (одна пара), перерва між якими не робиться. Тривалість однієї пари – 1 година 20 хвилин. Зміна тривалості академічної години не допускається.

8.9.2. **Навчальний день** – складова навчального часу здобувача вищої освіти тривалістю як правило не більше 9 академічних годин.

8.9.3. **Навчальний тиждень** – складова навчального часу здобувача вищої освіти, яка визначає кількість діб тижня, що використовуються для освітнього процесу. Загальний обсяг годин навчального тижня не більше 45 академічних годин (1,5 кредити ЄКТС).

8.9.4. **Навчальний семестр** – складова навчального часу, що закінчується семестровим контролем. Тривалість семестру визначається графіком освітнього процесу та робочим навчальним планом на навчальний рік.

8.9.5. **Навчальний курс** – завершальний період (рік) навчання здобувача вищої освіти (навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів, вихідних і святкових днів) протягом навчального року.

8.9.6. На навчальний рік відводиться, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

8.9.7. **Навчальний рік** в Університеті триває 12 місяців (окрім випускних курсів), складається з навчальних семестрів, навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, вихідних, святкових і канікулярних днів.

8.9.8. Навчальні (аудиторні) заняття в Університеті проводяться за розкладом. Розклад забезпечує виконання робочого навчального плану в повному обсязі щодо навчальних (аудиторних) занять.

8.9.9. **Академічна група** – тимчасовий колектив здобувачів вищої освіти за кількістю до 30 осіб у структурі курсу, факультету / інституту. Обсяг груп визначається кількістю обладнаних у лабораторії індивідуальних місць та відповідними державними нормами, правилами безпеки, що регламентують необхідну площу лабораторного приміщення на одного здобувача вищої освіти.

8.9.10. Навчання здобувача вищої освіти здійснюється за **Індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.** Він розробляється на навчальний рік на підставі освітньої програми, навчального плану, робочого навчального плану. Індивідуальний навчальний план може передбачати річне навчальне навантаження в обсязі не менше 30 і не більше 80 кредитів ЄКТС для першого (бакалаврського) та другого (магістерського)

рівнів вищої освіти. Індивідуальний навчальний план формується з урахуванням вимог освітньої програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів, освітньої політики Університету та результатів особистого вибору здобувачем вибіркових освітніх компонентів. Обсяг навчального навантаження протягом навчального року здобувача вищої освіти, який навчається за державним (регіональним) замовленням, за кошти пільгових довгострокових кредитів для здобуття вищої освіти, не може бути меншим, ніж передбачений навчальним планом Університету на відповідний рік навчання. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем вищої освіти.

8.9.11. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету / директор навчально-наукового інституту / завідувач аспірантурою і докторантурою.

8.10. Освітній процес в Університеті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

8.11. Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Навчальні заняття відбуваються під керівництвом викладача згідно з розкладом занять для здобувачів вищої освіти або графіком проведення науково-педагогічними / педагогічними працівниками консультацій.

8.12. Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

8.13. **Лекція** – це вид навчального заняття, що призначений для засвоєння теоретичного матеріалу, і являє собою логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного матеріалу.

Лекції читають лектори – професори, доценти, старші викладачі Університету, провідні науковці й фахівці, запрошені для читання лекцій. Лекції проводяться в аудиторіях для однієї або більше академічних груп здобувачів вищої освіти з використанням новітніх технологій навчання.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекційних занять, але не обмежуватися в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів вищої освіти. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів кафедри.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти знання із певної наукової галузі, а також визначати основний зміст і характер усіх інших видів

навчальних занять та самостійної роботи здобувачів із відповідної навчальної дисципліни.

Лектор є відповідальним за постійне оновлення робочої програми навчальної дисципліни, її виконання і забезпечення навчально-методичними матеріалами.

8.14. **Лабораторне заняття** – це вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти, під керівництвом викладача, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою; особисто проводить натурні або імітаційні експерименти, чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних, навчально-наукових, спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях із використанням обладнання та устаткування, необхідного для виконання лабораторних робіт. Лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (на виробництві, в наукових установах). Допуску здобувачів вищої освіти до лабораторного заняття передує інструктаж з охорони праці при виконанні лабораторних робіт у лабораторії.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Бали, отримані здобувачем вищої освіти за виконання лабораторних робіт, враховуються при семестровому контролі з відповідної навчальної дисципліни.

8.15. **Практичне заняття** – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в навчальних аудиторіях, обладнаних необхідними технічними засобами навчання. Практичне заняття проводиться зі здобувачами вищої освіти, як правило, однієї академічної групи. Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Практичне заняття включає постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування практичних завдань із їх обговоренням, проведення поточного контролю знань, умінь і навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти.

Бали, отримані здобувачем вищої освіти за практичні заняття, враховуються при семестровому контролі з відповідної навчальної дисципліни.

Практикум є різновидом практичного навчального заняття, під час якого під керівництвом науково-педагогічного / педагогічного працівника здобувачі вищої освіти виконують комплекс взаємопов'язаних практичних завдань, вправ, розрахунків, досліджень або професійних дій з метою поглиблення та закріплення теоретичних знань, формування і вдосконалення практичних умінь і навичок та досягнення визначених програмних результатів навчання.

Практикум проводиться відповідно до робочої програми навчальної

дисципліни з використанням необхідних засобів навчання, обладнання, матеріалів і методичного забезпечення. Зміст завдань, порядок їх виконання, вимоги до оформлення результатів та критерії оцінювання визначаються відповідними складовими навчально-методичного забезпечення.

8.16. **Семінарське заняття** – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує обговорення визначених питань, дискусію за попередньо визначеними проблемами, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів.

Семінарські заняття проводяться в навчальних аудиторіях, як правило, з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює якість виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних завдань, їхні виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Бали, отримані здобувачем вищої освіти протягом семінарського заняття, враховуються при семестровому контролі з відповідної навчальної дисципліни.

8.17. **Консультація** – це вид навчального заняття, що спрямовується на надання додаткової допомоги здобувачу вищої освіти, що реалізується шляхом надання відповідей викладачем на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень, їх практичного застосування.

Консультація може проводитися індивідуально або для групи здобувачів вищої освіти на початку вивчення навчальної дисципліни, перед екзаменами, під час індивідуальних занять, виконання курсових робіт (проєктів), розрахунково-графічних та кваліфікаційних робіт тощо.

Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій з навчальної дисципліни, визначається нормами часу для планування та обліку основних видів навчальної, наукової, методичної й організаційної роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників у Полтавському державному аграрному університеті.

8.18. **Індивідуальне заняття** – це вид навчального заняття, що проводиться викладачем індивідуально зі здобувачем вищої освіти з метою забезпечення повторного вивчення освітнього компонента відповідно до його індивідуального навчального плану повторного вивчення освітніх компонентів.

Обсяг часу, відведений викладачу для проведення індивідуальних занять, визначається нормами часу для планування та обліку основних видів навчальної, наукової, методичної й організаційної роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників у Полтавському державному аграрному університеті.

8.19. Однією з форм освітнього процесу в Університеті є **самостійна робота** здобувачів вищої освіти – форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його обов’язкової безпосередньої участі. Засади організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти і проведення індивідуально-консультаційної роботи викладачів зі здобувачами вищої освіти в Університеті визначені в Положенні про організацію самостійної роботи

здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти регламентується навчальним планом і робочим навчальним планом відповідної освітньої програми. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи визначається з урахуванням специфіки та змісту освітнього компонента, його місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми. Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни та завданнями для самостійної роботи.

Перелік завдань для самостійного опрацювання, терміни їх виконання, орієнтовний обсяг роботи та критерії оцінювання повинні супроводжуватися методичними розробками для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача вищої освіти. Самостійна робота здобувача вищої освіти може проходити в навчальних аудиторіях, навчальних / навчально-наукових та спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях, бібліотеці Університету, з використанням дистанційних технологій, а також у домашніх умовах.

8.20. При виконанні самостійної роботи, здобувачам вищої освіти можуть видаватися індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання – одна з форм самостійної роботи здобувача вищої освіти, що передбачає виконання завдання з окремих освітніх компонентів, визначених робочою навчальною програмою або методичними рекомендаціями. Програмою індивідуального завдання як освітнього компонента є методичні вказівки щодо виконання курсових/кваліфікаційних робіт з урахуванням специфіки конкретної освітньої програми.

До форм індивідуальної самостійної роботи належать: підготовка рефератів, есе, розрахунково-графічних робіт; написання контрольних робіт здобувачами вищої освіти; виконання курсових робіт (проєктів); виконання науково-дослідної роботи; написання кваліфікаційних робіт; підготовка до індивідуальних консультацій; виконання олімпіадних завдань; участь у конкурсах; написання наукових праць тощо. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно. За необхідності, викладач відповідного освітнього компонента надає консультації.

Індивідуальні завдання складаються викладачем, як правило, з розрахунку на кожного здобувача і включають загальні вимоги до їх виконання, рекомендовані джерела інформації, довідкові матеріали тощо.

Комплексні (групові) індивідуальні завдання можуть виконуватися кількома здобувачами вищої освіти.

8.20.1. Реферат – короткий виклад у письмовому вигляді або у формі публічного виступу результатів опрацювання наукової проблеми чи певної тематики освітнього компонента на основі рекомендованих джерел інформації.

8.20.2. Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного питання та не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

8.20.3. Розрахунково-графічна робота передбачає розв'язання конкретної практично-навчальної задачі з використанням відомого чи самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Значну частину такої роботи становить графічний матеріал, таблиці, діаграми.

8.20.4. **Контрольні роботи** для здобувачів вищої освіти – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне розкриття теоретичних питань та виконання здобувачами вищої освіти певної практичної роботи. Підготовка контрольної роботи сприяє оволодінню здобувачами вищої освіти термінологією, базових положень освітнього компонента, навичок виконання типових завдань, ситуацій, формуванню компетентностей й опануванню програмних результатів навчання.

Тематичні контрольні роботи для здобувачів вищої освіти денної / дистанційної форм здобуття освіти, зазвичай, виконуються під час аудиторних занять, а контрольні роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти – у позааудиторний час.

Вимоги до контрольних робіт здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти регламентуються методичними розробками, які формуються викладачами кафедр у відповідності до Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті.

8.20.5. **Курсова робота (проєкт)** – це вид наукової роботи, що передбачає самостійне дослідження здобувачами вищої освіти актуальних проблем і теоретичне їх викладення з метою поглиблення, узагальнення і закріплення знань, одержаних здобувачами вищої освіти під час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Вимоги до курсових робіт (проєктів) здобувачів вищої освіти регламентуються Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету та методичними розробками, які формують викладачі кафедри, відповідальної за реалізацію освітнього компонента.

8.20.6. **Науково-дослідна робота** (далі – НДР) є складовою освітньо-наукової (далі – ОНП) магістерської програми. Вона спрямована на систематизацію, розширення і закріплення професійних знань, формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, необхідних для ведення самостійної наукової діяльності, експериментування та академічного дослідження. Метою проведення НДР є набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду самостійного наукового пошуку, опанування методики проведення досліджень, збір та систематизація фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи, а також формування навичок критичного аналізу сучасних інформаційних та наукових джерел. Упродовж проходження НДР та виконання завдань, кожен здобувач повинен отримати конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми, що будуть відображені у кваліфікаційній роботі. Порядок виконання НДР та звітування за її підсумками регламентовано Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти ПДАУ.

8.21. **Практична підготовка студентів** в Університеті здійснюється зокрема шляхом проведення практики на підприємствах (установах, організаціях тощо) згідно з укладеними договорами та в структурних підрозділах Університету відповідно до Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Практична підготовка студентів передбачає організацію та проведення таких видів практик: навчальна, виробнича, науково-дослідна (науково-дослідницька), переддипломна тощо.

Види й обсяги практики визначаються освітньою програмою та відображаються в навчальних планах і робочих навчальних планах, графіках освітнього процесу.

Мета, зміст та послідовність проведення практик відображаються в наскрізній програмі практики відповідної освітньої програми.

Практика студентів Університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики для відповідних освітніх рівнів. Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультетів / навчально-наукових інститутів та Університету.

8.22. **Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти** – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітньої програми, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, навчальних дисциплін тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. В Університеті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема можливість:

– послідовного здобуття освітніх кваліфікацій;

– вільного індивідуального вибору навчальних дисциплін загальної та професійної підготовки в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту»;

– вибору сертифікатної програми та набуття додаткових мікрокваліфікацій, за умови, якщо це передбачено обраною програмою;

– вибору тематики курсових робіт (проєктів), науково-дослідних робіт, кваліфікаційних робіт (проєктів); баз практики;

– участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності;

– участі у науково-дослідній роботі кафедри;

– визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти;

– тощо.

8.23. **Право на вибір навчальних дисциплін** надається здобувачам вищої освіти відповідно до Положення про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в Полтавському державному аграрному університеті.

8.23.1. Вибіркові навчальні дисципліни визначаються і пропонуються для більш повного задоволення освітніх і професійних потреб здобувачів вищої освіти, посилення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці, ефективнішого використання можливостей Університету, врахування регіональних потреб тощо.

8.23.2. Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).

8.23.3. При формуванні переліку вибіркових навчальних дисциплін кафедрами Університету аналізується наступна інформація:

- *тенденції розвитку спеціальності:* галузевий та регіональний контекст, інформація від підприємств (організацій) та установ, роботодавців щодо їхніх поточних та перспективних потреб, відгуки випускників Університету щодо відповідності змісту освітньої програми потребам виробничої або наукової сфери, відгуки стейкголдерів;

- *якісне забезпечення кафедрою освітнього процесу:* кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, педагогічна майстерність, наявність документів про підвищення кваліфікації чи неформальну освіту, рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації) тощо; матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки здобувачів вищої освіти про якість викладання дисциплін.

8.23.4. Право на вибір навчальних дисциплін надається здобувачам вищої освіти. Кількість вибіркових навчальних дисциплін, кредитів на їх вивчення та форми контролю визначаються відповідною освітньою програмою та навчальним планом, за якими навчається здобувач вищої освіти.

8.23.5. Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється у навчальному році, що передує навчальному року, в якому заплановане їх вивчення.

8.23.6. Терміни проведення процедури вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти визначаються із необхідності своєчасного формування контингенту здобувачів вищої освіти в академічних групах і потоках для планування та організації освітнього процесу, методичного та кадрового забезпечення.

8.23.7. На підставі результатів вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у межах освітніх програм та спеціальностей факультету /

навчально-наукового інституту / аспірантури і докторантури деканат факультету / директорат навчально-наукового інституту / завідувач аспірантури і докторантури готує розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін.

У випадку, коли вибіркову навчальну дисципліну обрали здобувачі вищої освіти різних факультетів / навчально-наукових інститутів, розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп готує навчальний відділ.

8.24. Сертифікатні освітні програми - це структурований спеціалізований комплекс взаємопов'язаних освітніх компонентів визначеного обсягу (в академічних годинах та кредитах ЄКТС), спрямований на формування, розвиток або вдосконалення загальних і фахових компетентностей та досягнення визначених результатів навчання відповідно до освітніх потреб здобувачів вищої освіти і вимог ринку праці, що реалізується у межах формальної освіти та завершується видачею сертифіката встановленого зразка без присудження освітнього ступеня.

Метою впровадження сертифікатних освітніх програм в Університеті є створення гнучкого інструменту доповнення освітніх програм, що забезпечує:

– задоволення індивідуальних освітніх потреб здобувачів вищої освіти під час формування індивідуальної освітньої траєкторії, поглиблення й розширення загальних і фахових компетентностей та результатів навчання через вибіркові освітні компоненти;

– оперативне реагування на зміни та актуальні потреби ринку праці й роботодавців, підвищення конкурентоспроможності здобувачів через набуття конкретних знань і практичних навичок.

Види, зміст, порядок розроблення, реалізації та обліку сертифікатних освітніх програм, тривалість навчання за ними, а також умови й механізми їх використання в освітньому процесі регламентовано Положенням про сертифікатні освітні програми для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

8.25. Неформальна та інформальна освіта

Неформальна освіта – це освіта, яку особа здобуває, як правило, в освітніх установах без присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але яка може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною, дозвіллям тощо.

Право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти Університету, які:

- здобувають вищу освіту в Університеті за певною освітньою програмою; -здобувають вищу освіту за узгодженою з іншими українськими та/або іноземними закладами освіти спільною освітньою програмою в межах

сфери відповідальності Університету, визначеної договором про реалізацію узгодженої спільної освітньої програми;

- вступили на навчання для здобуття вищої освіти (в частині результатів неформального та/або інформального навчання в процесі діяльності, пов'язаної із захистом суверенітету та територіальної цілісності України);
- переводяться з іншого закладу освіти до Університету;
- переводяться з однієї освітньої програми на іншу в межах Університету;
- поновлюються до складу здобувачів вищої освіти Університету.

Здобувачу може бути зараховано освітній компонент повністю або частково (окремі модулі, теми) у разі відповідності результатів неформального/інформального навчання результатам навчання освітнього компонента або програмним результатам навчання освітньої програми.

Порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній/інформальній освіті регламентовано Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

8.26. Індивідуальний графік навчання здобувача денної форми здобуття освіти (далі – індивідуальний графік) передбачає можливість вибіркового відвідування навчальних занять та їх опрацювання самостійно. Індивідуальний графік не передбачений для практичних занять на виробництві, для навчальної та виробничої практик.

Умови й порядок переведення та навчання здобувача вищої освіти денної форми здобуття освіти за індивідуальним графіком регламентовано Положенням про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком в Полтавському державному аграрному університеті.

8.27. Важливим елементом освітнього процесу в Університеті є **оцінювання результатів навчання** здобувача вищої освіти як за окремими освітніми компонентами, так і за освітньою програмою загалом.

Оцінювання освітніх досягнень здобувача вищої освіти здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності і системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, економічності, доступності і зрозумілості методики оцінювання, врахування індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти включає поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти.

8.27.1. Поточний контроль – це контроль, який здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль, як правило, здійснюється на семінарських, практичних та лабораторних заняттях протягом семестру.

8.27.2. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти на певному етапі навчання.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль – це вид підсумкового контролю, який виявляє рівень засвоєння здобувачем вищої освіти освітнього компонента або його окремої логічно завершеної частини з урахуванням результатів поточного контролю.

Формами семестрового контролю є залік або диференційований залік та екзамен – визначаються навчальним планом відповідної освітньої програми і зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни.

Екзамен – це форма підсумкового контролю рівня і якості засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни або її частини на підставі результатів поточного контролю.

Диференційований залік – це форма семестрового контролю, що полягає в оцінюванні рівня виконання програми та індивідуальних завдань практик, курсових робіт (проєктів), науково-дослідних робіт тощо і проводиться зазвичай як контрольний захід у формі захисту або співбесіди.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачем вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам освітньої програми та стандартів вищої освіти з відповідної спеціальності. За результатами атестації Університет на певному рівні вищої освіти присуджує здобувачу вищої освіти відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Атестація здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) або другому (магістерському) рівнях вищої освіти в Університеті здійснюється шляхом складання атестаційного екзамену / кваліфікаційного іспиту (іспитів) за спеціальністю / єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю / захисту кваліфікаційної роботи або поєднання цих форм відповідно до освітньої програми на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її членів за обов'язкової присутності голови комісії. Порядок проведення атестації регламентується Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному університеті.

Атестація здобувачів вищої освіти, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою вченою радою.

8.28. **Оцінювання рівня навчання здобувача вищої освіти** в Університеті проводиться за 100-баловою, 4-баловою, 2-баловою шкалою та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС) відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти наведена в табл. 2.

Таблиця 2

Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти у Полтавському державному аграрному університеті

Оцінка за 100-баловою шкалою	Оцінка за 4-баловою шкалою	Оцінка за 2-баловою шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен, диференці-йований залік	залік	оцінка ЄКТС	пояснення
90-100	відмінно	зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81			C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-34			F	Незадовільно (з обов'язковим повторним опануванням освітнього компонента)

Критерії оцінювання і кількість балів за формами контролю для визначення рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти з певного освітнього компонента розробляються викладачами відповідно до обсягів та складності навчального матеріалу, трудомісткості підготовки, програмних результатів навчання, зазначених в освітній програмі.

Науково-педагогічний / педагогічний працівник, який забезпечує реалізацію освітнього компонента ознайомлює на першому аудиторному занятті поточного семестру здобувачів вищої освіти із формами поточного та підсумкового контролю, шкалою і критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у розрізі відповідної навчальної дисципліни.

8.29. Забезпечення об'єктивності та прозорості оцінювання:

- оцінювання має бути послідовним, справедливим та об'єктивно застосовуватися до всіх здобувачів вищої освіти, проводитися відповідно до встановлених процедур;
- процедури, критерії, форми і методи оцінювання мають бути оприлюднені заздалегідь;
- екзаменатор не повинен брати участь в оцінюванні при виникненні конфлікту інтересів тощо.

8.30. Незадовільний результат навчання здобувача вищої освіти становить не більше 59-ти балів за 100-баловою шкалою, що відповідає оцінці «незадовільно» або «не зараховано» за 4-баловою і 2-баловою шкалами та оцінками FX і F за шкалою ЄКТС, які може отримати здобувач вищої освіти, на

дату закінчення семестрового контролю.

8.31. **Підсумкова академічна заборгованість** – це заборгованість, що виникла у здобувача вищої освіти внаслідок одержання незадовільної оцінки за результатами підсумкового контролю знань. Здобувачам вищої освіти надається можливість ліквідувати академічну заборгованість після завершення екзаменаційної сесії чи семестрового контролю з практики, науково-дослідної роботи.

8.32. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту / декан факультету / завідувач аспірантури і докторантури, за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості з практик, науково-дослідної роботи допускається не більше одного разу, отримана оцінка у разі повторного складання семестрового контролю є остаточною. У випадку незадовільного захисту курсової роботи (проєкту) здобувач вищої освіти доопрацьовує роботу з урахуванням визначених недоліків. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше одного разу, отримана оцінка у разі повторного складання семестрового контролю є остаточною.

8.33. Повторне вивчення освітнього компонента передбачене для здобувачів вищої освіти Університету, які за результатами семестрового оцінювання отримали оцінку «незадовільно» / «не зараховано» / «F»; не ліквідували академічну заборгованість у терміни, передбачені графіком її ліквідації; отримали оцінку «незадовільно» / «не зараховано» під час перездачі академічної заборгованості. Повторне проходження контрольного заходу регламентовано Положенням про надання додаткових освітніх платних послуг з повторного вивчення освітніх компонентів здобувачами вищої освіти ПДАУ.

8.34. Порядок оскарження контрольних заходів та процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів під час проведення контрольних заходів регламентовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

8.35. **Рейтинг здобувача вищої освіти** – це його порядкова позиція серед здобувачів вищої освіти певного курсу, в межах освітньої програми та спеціальності, яка визначається рівнем результатів прямих вимірів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента (навчальної дисципліни, практики, курсової роботи (проєкту), науково-дослідної роботи) під час семестрового контролю.

Академічні рейтинги розраховують за семестр, до нього включають всіх здобувачів вищої освіти за денною формою здобуття освіти за відповідним курсом та спеціальністю.

До рейтингів не включають здобувачів освіти, які мають академічну заборгованість на момент укладання рейтингу. Правила розрахунку

рейтингових балів для семестрового рейтингу успішності для призначення стипендії можуть включати інші, крім успішності, компоненти (додаткові бали за участь у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті, творчій і спортивній діяльності тощо) або обмеження щодо включення до рейтингу, що визначено Положенням про правила призначення і виплати стипендій здобувачам вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Відповідальність за укладання рейтингів здобувачів вищої освіти факультету / навчально-наукового інституту та достовірність результатів покладається на відповідного декана факультету / директора навчально-наукового інституту.

8.36. Результати семестрового контролю за освітньою програмою щосеместру аналізуються гарантом освітньої програми, доповідаються та обговорюються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів / навчально-наукових інститутів, ради з якості вищої освіти і вченої ради Університету.

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

9.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Університеті визначається відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»; наказів Міністерства освіти і науки України; стандартів вищої освіти, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для закладів вищої освіти щодо розроблення та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, інших норм чинного освітнього законодавства та локальної нормативної бази щодо забезпечення освітнього процесу.

9.2. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу включає:

- освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму I-III рівнів вищої освіти, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- навчальний план, робочий навчальний план, графік освітнього процесу;
- комплекс навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни робочого навчального плану;
- методичне забезпечення виконання курсової роботи (проєкту), науково-дослідної роботи;
- наскрізну програму практики, робочу програму практики;
- методичні матеріали для підготовки та проведення атестації здобувачів вищої освіти;
- інші навчально-методичні матеріали з урахуванням специфіки освітнього компонента чи кафедри, що забезпечує його викладання.

9.3. Для кожного компонента освітньої програми науково-педагогічними / педагогічними працівниками розробляється комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни відповідно до Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському

державному аграрному університеті.

Складовими комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни є:

1. Титульний аркуш.

2. Шмуцтитул.

3. Розроблена та затверджена в установленому порядку робоча програма навчальної дисципліни.

4. Силабус.

5. Методичні розробки *або завдання* для практичних (семінарських, лабораторних) занять.

6. Методичні розробки *або завдання* для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

7. Екзаменаційні білети для семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (*за потреби*).

8. Методичні розробки для виконання контрольних робіт здобувачами вищої освіти заочної форми здобуття освіти, якщо такий вид індивідуальних завдань передбачений навчальним і робочим навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти та робочою програмою навчальної дисципліни.

9.3.1. Робоча програма навчальної дисципліни є основним документом навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, що визначає її мету, зміст, результати навчання, методи навчання і викладання, систему оцінювання, ресурсне забезпечення тощо відповідно до навчального плану підготовки здобувачів на основі освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми і затверджується у порядку, визначеному Положенням про робочу програму навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті.

Робочі програми обов’язкових і вибіркових (вибіркових фахових / факультетських вибіркових / міжфакультетських вибіркових) навчальних дисциплін підлягають щорічному перегляду та затвердженню. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється до початку навчального року / семестру, в якому вона викладатиметься.

Відповідальність за розроблення робочої програми навчальної дисципліни покладається на науково-педагогічного(-их) / педагогічного(-их) працівника(-ів), якому(-им) доручено викладання навчальної дисципліни, та завідувача відповідної кафедри.

Розроблена робоча програма обов’язкової / вибіркової фахової навчальної дисципліни подається на погодження гаранту освітньої програми, схвалюється на засіданні ради з якості вищої освіти відповідної спеціальності. РПНД затверджується на засіданні кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна.

Розроблена робоча програма факультетської вибіркової / міжфакультетської вибіркової навчальної дисципліни подається на розгляд, обговорення та затвердження на засіданні кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна.

Розроблена робоча програма обов’язкової / вибіркової фахової

навчальної дисципліни міждисциплінарної ОП подається на погодження гаранту освітньої програми, схвалюється радою з якості вищої освіти міждисциплінарної освітньої програми. РПНД затверджується на засіданні кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна.

9.3.2. Складовою частиною комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни є силабус навчальної дисципліни, який розробляється з урахуванням студентоцентрованого підходу.

Силабус навчальної дисципліни – це документ, що готується для здобувачів вищої освіти з метою пояснення змісту навчальної дисципліни, її політики, оцінювання результатів навчання тощо.

Силабус навчальної дисципліни сприяє забезпеченню інформаційних умов для формування цілісного уявлення про якість освітнього процесу під час вивчення навчальної дисципліни, формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та укладається на принципах прозорості, об'єктивності, академічної доброчесності.

Силабус обов'язкової навчальної дисципліни розробляється до початку навчального семестру / навчального року, у якому її опановують здобувачі, а вибіркової – до початку процедури вибору освітніх компонентів.

Рекомендовані структурні складники силабусу регламентуються Методичними рекомендаціями щодо розроблення силабусу навчальної дисципліни у Полтавському державному аграрному університеті.

9.4. Мета, завдання і порядок виконання курсової роботи (проєкту) як позааудиторної самостійної роботи, зміст та обсяг її окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги наводяться в Методичних розробках, які формують викладачі кафедри, відповідальної за реалізацію певного освітнього компонента. Методичні розробки повинні містити: загальні положення, тематику курсових робіт (проєктів), принцип обрання теми курсової роботи (проєкту), методичні рекомендації щодо виконання курсової роботи (проєкту), правила оформлення, порядок захисту, критерії та шкалу оцінювання курсових робіт (проєктів), рекомендовані джерела інформації, вимоги до належного оформлення посилань на джерела інформації, у разі використання штучного інтелекту – вимоги щодо зазначення методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму, інформацію про неприпустимість академічного плагіату, несамостійного виконання завдань, інших порушень академічної доброчесності та можливі санкції за них, а також порядок перевірки на наявність текстових запозичень тощо.

Методичні розробки схвалюються радою з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми) та затверджуються рішенням кафедри, за якою закріплено певний освітній компонент.

Керівництво курсовими роботами (проєктами) здійснюють науково-педагогічні / педагогічні працівники кафедри, за якою закріплено певний освітній компонент.

9.5. Мета, завдання і порядок виконання НДР, зміст та обсяг її окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги наводяться в методичних розробках для виконання НДР, які готують викладачі кафедр, відповідальних за

реалізацію ОНП. Методичні розробки повинні містити: загальні положення, тематику, принцип обрання теми, рекомендації щодо виконання НДР, вимоги до оформлення звіту за її підсумками, порядок захисту, критерії та шкалу оцінювання, рекомендовані джерела інформації, а також інформацію про неприпустимість академічного плагіату, несамостійного виконання завдань, інших порушень академічної доброчесності та можливі санкції за них тощо.

Розроблені програма та методичні розробки схвалюються на засіданні ради з якості вищої освіти відповідної спеціальності / міждисциплінарної освітньої програми і затверджуються на засіданні кафедри, відповідальної за реалізацію ОНП.

9.6. Основними організаційно-методичними документами, що регламентують практичну діяльність здобувачів вищої освіти, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

9.6.1. Наскрізна програма практики розробляється згідно з освітньою програмою та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти відповідного рівня вищої освіти та спеціальності. Вона є основним навчально-методичним документом, що регламентує мету, завдання, зміст і послідовність проведення практик, вимоги до баз практик та містить форми і методи контролю результатів навчання, які студенти здобувають під час проходження кожного виду практики.

Наскрізна програма практики розробляється робочою групою на чолі з гарантом освітньої програми, розглядається та схвалюється на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньої програми, схвалюється радою з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми) та затверджується ректором Університету.

9.6.2. На основі наскрізної програми практики щорічно викладачами кафедр розробляються робочі програми з відповідних видів практик.

Робоча програма навчальної практики розробляється науково-педагогічним працівником, який у навчальному році проводить навчальну практику та здійснює семестровий контроль. Вона погоджується з гарантом освітньої програми, схвалюється радою з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми) та затверджується на засіданні кафедри, яка здійснює керівництво навчальною практикою.

Робоча програма виробничої / науково-дослідної (науково-дослідницької) / переддипломної практики розробляється робочою групою, сформованою завідувачем кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньої програми. Робоча програма виробничої / науково-дослідної (науково-дослідницької) / переддипломної практики погоджується з гарантом освітньої програми, схвалюється радою з якості вищої освіти спеціальності (міждисциплінарної освітньої програми) та затверджується на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньої програми.

9.7. Методичні матеріали для проведення атестації здобувачів вищої освіти в Університеті регламентуються Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Полтавському державному аграрному Університеті та визначаються програмою атестації здобувачів вищої освіти,

методичними матеріалами для її підготовки та проведення.

Програма атестації здобувачів вищої освіти – це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, результатів навчання, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти та освітньої програми відповідної спеціальності.

Залежно від визначених освітньою (освітньо-професійною, освітньо-науковою) програмою форм атестації на основі програми атестації здобувачів вищої освіти розробляються Програма атестаційного екзамену (екзаменів) (за наявності такої форми атестації), комплект екзаменаційних білетів та / або Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи (за наявності такої форми атестації) за певною освітньою програмою.

З метою якісної підготовки здобувачів вищої освіти до атестації на основі програми атестаційного екзамену (екзаменів), за потреби, розробляються збірники завдань для атестаційного екзамену (екзаменів), складовими яких можуть бути теоретичні питання, тестові чи практичні завдання, та інше.

10. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

10.1. Система забезпечення академічної доброчесності є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти Університету та спрямована на формування, забезпечення і популяризацію академічної доброчесності в освітній, науковій та науково-технічній діяльності.

10.2. Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час її провадження. До таких суб'єктів в Університеті належать здобувачі освіти, науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, а також інші особи, які здійснюють зазначену діяльність в Університеті або від його імені відповідно до законодавства та внутрішніх нормативних актів. Дотримання академічної доброчесності забезпечує довіру до результатів навчання, викладання, наукової та науково-технічної (творчої) діяльності.

10.3. Нормативно-правову основу забезпечення академічної доброчесності в Університеті становлять закони України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України, а також внутрішні нормативні акти Університету, зокрема: Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету; Правила використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету; Порядок перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті. Університет також ураховує рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо забезпечення академічної доброчесності.

10.4. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними та науковими працівниками Університету передбачає:

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

– забезпечення прозорості досліджень, перевірку достовірності вихідних даних і чітке відокремлення власних результатів від результатів інших осіб;

– зазначення в академічних творах усіх авторів та інших осіб, які брали участь у їх створенні, із визначенням внеску кожного з них;

– повідомлення про використання систем штучного інтелекту із зазначенням методики генерування та/або назви програмного засобу, якщо в академічному творі використано згенеровані об'єкти;

– завчасне оприлюднення критеріїв оцінювання, об'єктивність і неупередженість в оцінюванні результатів навчання, недопущення конфлікту інтересів;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та реагування на її порушення в межах повноважень, визначених Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету;

– формування культури академічної доброчесності особистим прикладом дотримання її принципів у професійній діяльності.

10.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації, якщо умовами завдання не передбачено інше (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога реалізується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– невикористання недозволених джерел інформації, технічних засобів і недозволеної допомоги під час виконання завдань та проходження контрольних заходів;

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– відповідальне використання систем штучного інтелекту: недопущення видавання згенерованих результатів за результати власної діяльності, перевірка їх достовірності та повідомлення про використання таких систем у порядку, визначеному Правилами використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

10.6. Згідно з Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету до порушень академічної доброчесності належать:

– академічний плагіат;
– самоплагіат;
– відчуження авторства;
– приписування авторства;
– фабрикація;
– фальсифікація;
– недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
– недоброчесне оцінювання;
– несамостійне виконання завдань;
– недозволена допомога;
– академічний саботаж;
– схиляння до порушення академічної доброчесності;
– інституційні порушення.

10.7. За порушення академічної доброчесності до науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників Університету можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності:

– виключення зі складу колегіальних органів Університету на строк від одного до трьох років;

– позбавлення на строк від одного до трьох років права брати участь в атестації здобувачів вищої освіти, конкурсах на отримання грантового фінансування та програмах академічної мобільності, бути науковим керівником чи консультантом, керівником або відповідальним виконавцем наукових досліджень (проєктів);

– позбавлення права претендувати на присвоєння вченого (педагогічного) звання на строк від одного до трьох років;

– виключення зі складу редакційної колегії наукового видання Університету на строк від одного до трьох років;

– відрахування здобувача наукового ступеня;

– позбавлення ступеня вищої освіти, наукового ступеня, вченого, педагогічного звання, кваліфікаційної категорії або нагород Університету.

До працівників можуть бути також застосовані дисциплінарні заходи: догана або звільнення у випадках, передбачених законодавством.

Академічний твір, підготовлений з порушенням академічної доброчесності, підлягає відкликанню у випадках, передбачених Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету.

10.8. За порушення академічної доброчесності до здобувачів вищої освіти можуть бути застосовані виховні заходи реагування та заходи академічної відповідальності.

Виховними заходами реагування є:

– відвідування тематичних заходів, занять, тренінгів з академічної доброчесності та/або академічного письма;

– усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

– письмове попередження про необхідність дотримання академічної

доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

– повторне виконання завдання.

Заходами академічної відповідальності є:

– повторне проходження відповідного освітнього компонента;

– повторне проходження оцінювання, зокрема підсумкового контролю або атестації;

– позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів та у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

– відрахування з числа осіб, які навчаються за державним замовленням;

– позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих Університетом, на строк від одного до трьох років;

– позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

– виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років (для здобувачів, які є членами вченої ради);

– відрахування з Університету (крім осіб з особливими освітніми потребами).

У разі виявлення академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації в кваліфікаційній роботі, на підставі якої присуджено ступінь вищої освіти, особа позбавляється такого ступеня в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

10.9. Упровадження принципів академічної доброчесності та сприяння їх дотриманню здійснює Група сприяння академічній доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті. Загальні засади її утворення і діяльності визначено Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету.

10.10. Розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, встановлення наявності або відсутності факту порушення та прийняття рішень щодо застосування заходів реагування здійснюють уповноважена особа з питань академічної доброчесності і Комісія з етики та академічної доброчесності в межах повноважень, визначених Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету.

10.11. Процедуру перевірки академічних текстів учасників освітнього процесу на наявність текстових запозичень регламентовано Порядком перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті. Результати автоматизованої перевірки мають допоміжний характер: текстові збіги самі по собі не є доказом порушення і підлягають змістовному оцінюванню з урахуванням виду академічного твору.

11. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

11.1. **Академічна мобільність** – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами. Академічну мобільність здобувачів вищої освіти в Університеті

регламентує Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

11.2. Академічна мобільність учасників освітнього процесу здійснюється на підставі укладення угод (договорів) про співробітництво між Університетом та іноземними закладами вищої освіти (науковими установами), українськими закладами вищої освіти (науковими установами) чи їхніми основними структурними підрозділами або групою закладів вищої освіти різних країн за узгодженими програмами академічної мобільності та індивідуальними навчальними планами здобувачів вищої освіти (освітніми компонентами освітніх програм, кредитами ЄКТС або відповідними компетентностями та програмними результатами навчання), а також у межах міжурядових угод (договорів) про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів.

Заклади вищої освіти (наукові установи), які уклали угоду (договір) з Університетом про співробітництво, в межах реалізації права на академічну мобільність, іменуються «заклади вищої освіти (наукові установи) – партнери».

11.3. Основними цілями академічної мобільності учасників освітнього процесу Університету є:

- підвищення якості вищої освіти, ефективності наукових досліджень, конкурентоспроможності випускників Університету на національному і міжнародному ринках освітніх послуг та праці тощо;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу;
- залучення світового інтелектуального потенціалу до забезпечення освітнього процесу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод (договорів) між закладами (науковими установами) – партнерами;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв’язків;
- гармонізація освітніх стандартів закладів вищої освіти (наукових установ) – партнерів;
- підвищення конкурентоспроможності науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників Університету у національному та міжнародному освітньому і науковому середовищі;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу;
- збагачення індивідуального досвіду учасників програм академічної мобільності щодо інноваційних моделей створення та поширення знань.

Право здобувачів вищої освіти на академічну мобільність також може бути реалізоване з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Університету, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

11.4. Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти, що реалізується з власної ініціативи та без попереднього узгодження з адміністрацією Університету, можлива лише у період канікул або академічної відпустки. Індивідуальна академічна мобільність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників, що реалізується з власної ініціативи та без попереднього узгодження з адміністрацією Університету, можлива лише під час відпустки працівника. Визнання та перезарахування результатів навчання з

використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи за таких умов не здійснюється.

11.5. Основними видами академічної мобільності здобувачів вищої освіти в Університеті є:

За місцем реалізації права на академічну мобільність:

– внутрішня, що передбачає навчання, виконання програми академічної мобільності українським учасником в іншому українському закладі освіти (науковій установі), відмінному від місця постійного навчання (роботи);

– міжнародна, що передбачає навчання, виконання програми академічної мобільності українським учасником в іноземному закладі освіти або іноземного учасника - в українському закладі освіти (науковій установі).

За сферою діяльності:

– освітня;

– наукова.

За способом реалізації:

– очна, що передбачає фізичне переміщення учасника академічної мобільності до закладу-партнера;

– дистанційна, що передбачає інтерактивну взаємодію учасника академічної мобільності, що забезпечується використанням відповідних інформаційно-комунікаційних технологій;

– змішана, що передбачає очно-дистанційну участь учасника академічної мобільності.

11.6. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, які здобувають освітній, освітньо-науковий ступінь:

- бакалавра, магістра є:

а) навчання за освітніми (освітньо-професійними) програмами кредитної або ступеневої академічної мобільності;

б) мовне стажування (удосконалення рівня практичного володіння іноземною мовою в певній професійній діяльності або галузі знань);

в) навчально-наукове стажування (діяльність, спрямована на набуття практичного досвіду на основі досліджень та формування нових професійних компетентностей у психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності в межах певної спеціальності/галузі знань);

г) наукове стажування;

д) практика (отримання досвіду професійної діяльності в галузі майбутньої, наявної, суміжної спеціальності під керівництвом працівників закладу освіти (наукової установи) з метою формування фахових компетентностей та навичок у реальних, у тому числі виробничих, умовах для прийняття самостійних рішень у практичній діяльності, оволодіння методами, формами організації та засобами праці в певній професійній діяльності або галузі знань);

е) інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо), що не суперечать законодавству.

- доктора філософії, наукового ступеня доктора наук або є педагогічними,

науково-педагогічними, науковими, іншими працівниками Університету:

а) участь у програмах кредитної академічної мобільності учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії;

б) участь у спільних освітніх та/або наукових проєктах (діяльність у складі тимчасової проєктної групи, утвореної на певний строк для реалізації мети та виконання завдань певного освітнього або наукового проєкту за рахунок гранту, наданого закладам-партнерам) та інше;

в) викладання;

г) стажування;

д) наукове дослідження;

е) наукове стажування;

є) мовне стажування;

ж) підвищення кваліфікації;

з) інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо), що не суперечать законодавству.

11.7. Академічна мобільність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників Університету здійснюється на підставі договорів (меморандумів) про співробітництво з іноземними або українськими закладами вищої освіти та науковими установами і реалізується у формі стажування, читання лекцій, проведення лабораторних та практичних занять, консультацій та майстер-класів; участі в науковій роботі в межах спільного наукового проєкту; участі в програмах підвищення кваліфікації; проходження стажувань в період відпусток; участі у конференціях, семінарах, освітніх місіях тощо.

На період академічної мобільності науково-педагогічні, наукові, педагогічні та інші працівники зберігають на строк до:

- двох років – посаду за основним місцем роботи;

- шести місяців – оплату праці за основним місцем роботи в розмірі середньої заробітної плати відповідно до законодавства, якщо підтримка у грошовій формі протягом усього строку участі у програмі академічної мобільності у закладі-партнері не передбачена або передбачена в розмірі, що на дату укладення договору про академічну мобільність є меншою за розмір середнього прожиткового мінімуму в країні перебування.

Строк навчання працівників за межами України встановлюється відповідно до вимог законодавства та на підставі договорів, укладених з іноземними закладами вищої освіти, науковими, освітньо-науковими та іншими установами.

11.8. Навчання здобувачів вищої освіти Університету та учасників освітнього процесу українських та іноземних закладів вищої освіти (наукових установ) – партнерів за узгодженими між ними програмами академічної мобільності, передбачає отримання випускниками документу про вищу освіту закладу вищої освіти (наукових установ) – партнера, а також спільних, подвійних документів про вищу освіту закладів вищої освіти (наукових установ) – партнерів.

12. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

12.1. Система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

12.2. Система внутрішнього забезпечення якості – загальна політика, стратегія і процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті, а також розподіл відповідальності за удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості, що передбачає низку завдань, заходів і процедур, моніторинг та аналіз результатів діяльності на всіх рівнях організаційної структури Університету.

12.3. Університет формує політику щодо забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, яка є публічною і складає частину його стратегічного менеджменту. Внутрішні стейкголдери розробляють і втілюють політику через відповідні структури і процеси, залучаючи до цього зовнішніх стейкголдерів.

12.4. Забезпечення якості вищої освіти в Університеті є різновекторним і включає: наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо); організацію освітньої діяльності, яка відповідає стандартам вищої освіти; контроль освітньої діяльності та якості підготовки фахівців на всіх рівнях та етапах навчання.

12.5. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті передбачає дотримання таких принципів:

– автономії Університету у питаннях відповідальності за забезпечення якості вищої освіти;

– академічної свободи, яка реалізовується шляхом самостійного, незалежного і відповідального прийняття рішень щодо вибору процедур, методів, засобів, інструментів для визначення стану та поліпшення якості вищої освіти;

– відповідності європейським стандартам якості вищої освіти та національним стандартам вищої освіти;

– системного підходу в управлінні якістю на всіх етапах організації освітнього процесу;

– процесного підходу до управління якістю;

– постійного підвищення якості освітньої діяльності;

– залучення і активної участі всіх учасників освітнього процесу, стейкголдерів та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості вищої освіти;

– прозорості та відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

12.6. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті передбачає здійснення таких процедур і заходів:

– визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

– здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх (освітньо-професійних та освітньо-наукових) програм;

– щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету та оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному сайті Університету;

– забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

– забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою (кадрове, матеріально-технічне та методичне забезпечення);

– забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

– забезпечення публічної інформації про діяльність Університету, у тому числі про освітні програми, ступеня вищої освіти та кваліфікації;

– забезпечення дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу Університету, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату тощо.

Розробники:
Проректор з науково-педагогічної роботи Андрій ДОРОШЕНКО
Керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти Інна ЛАВРІНЕНКО
Начальник навчального відділу Віктор ЛЯШЕНКО
Начальник юридичного відділу Оксана СЕМЕНКО
Завідувач навчально-методичного кабінету відділу моніторингу та забезпечення якості освіти Тетяна ЯПРИНЕЦЬ
В.о. голови студентського Сенату Іван ДРОФА
Фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти Ольга МИРНА
Відповідальний секретар приймальної комісії Микола ВОВК
Керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників Тетяна БРАСЛАВЕЦЬ

СХВАЛЕНО
Протокол засідання ради з якості вищої освіти університету
18.06.2025 р. № 09